Biblioteca
Universității Iași

IV B-2722

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

INELUL PIERDUT

MOȘ NAE

ROMAN.
pentru copii
și tineret.

EDIȚIA III

EDITURA ZIARULUI „UNIVERSUL"

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

MOȘ NAE (N. Batzaria)

28 FEB. 1944
ale 40.089

INELUL PIERDUT

ROMAN PENTRU COPII ȘI TINERET

EDIȚIA A III-a

Adaptare după ȘCHMID

Coperta și desene de pictorul PASCAL

21 DEC. 1943

EDITURA „UNIVERSUL" STR. BREZOIANU No. 23 — 25
BUCUREȘTI

c. 14.133. — 5.X.1943

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

MOȘ NAE (N. Batzaria)

BCU IASI/CLUJ LIBRARY

1. Moș Ion și fiică-sa Marioara

Pe moșia boerului Veveriță, moșie care se găsea într'un ținut muntos din Nordul Olteniei, trăia acum vreo sută și ceva de ani, un om cuminte și de treabă, căruia toată lumea nu-i zicea altfel decât Moș Ion. Încă de când era copil în în vârstă mică, venise la această moșie, ca să învețe grădinăritul. Inteligența sa aleasă, inima sa bună, îndemânarea cu care făcea totul și înfățișarea sa distinsă făcură ca stăpânii moșiei să prindă o adevărată dragoste pentru dânsul.

Era însărcinat cu diferite treburi de încredere, iar când boerul Veveriță, pe atunci om în vârstă tânără, întreprinse o călătorie, Ion își ascuțise și mai bine spiritul, își îmbogățise cunoștințele și își însușise unele purtări mai fine, dar fără ca inima sa nobilă și curată să fi suferit cea mai mică stricăciune.

Boerul Veveriță vroi să-l răsplătească pe Ion, pentru credința cu care îl servea.

Ion, căruia îi plăcea așa de bine viața liniștită și aerul sănătos dela țară, nu ceru altceva decât ca boerul Veveriță să-i arendeze lui niște pământ ce era aproape de oraș. Boerul însă făcu ceva mai mult: îi dete lui Ion pământul acela să se folosească pe viață și fără nicio plată. Ba pe deasupra mai hotărî ca Ion să primească regulat în fiecare an lemne și grâu cât îi trebuie pentru viitoarea sa gospodărie.

Ion se căsători și, muncind împreună cu nevastă-sa, putea să trăiască destul de bine din produsele grădinei sale, căci pământul dat de boer era de fapt o grădină mare și frumoasă ,având pe o jumătate din întinderea ei arbori roditori, iar cealaltă jumătate fiind grădină de zarzavaturi. In mijlocul ei era o foarte drăguță casă de locuit.

După un traiu fericit de mai mulți ani, nevastă-sa, femeie harnică și bună din toate punctele de vedere, muri din pricina unei boli care îi veni pe neașteptate. Ion fu cuprins de o durere fără margini. Îi albi părul și îmbătrâni mai înainte de vreme. Unica lui mângâiere era fiică-sa, o fetiță de șapte ani și singura care rămăsese în viață din mai mulți copii ce avusese. Când a murit maică-sa, această fetiță, pe care o chema Marioara, avea vârsta de cinci ani și semăna întru totul mamei sale.

Încă de când era copil mic, isbea prin frumusețea ei. Insă, pe măsură ce

creștea, smerenia ei, modestia și aerul de nevinovăție, precum și bunăvoința ei sinceră față de ceilalți oameni dădeau frumuseței sale un farmec cu totul deosebit. Chipul Marioarei arăta o bunătate așa de mare, încât credeai că ai înaintea ta un înger, atunci când te uitai la dânsa.

Marioara nici nu împlinise cincisprezece ani, că luă asupră-și toată gospodăria casei. In odăile de locuit nu vedeai nicăeri o urmă de praf, vasele din bucătărie străluceau, ca și cum ar fi fost noui, toată casa era un model de bună rânduială și curățenie. In afară de aceasta, îi ajuta tatălui său la grădinărit, muncind cu o sârguință neobosită și orele petrecute în grădină erau printre cele mai fericite din viața ei. Pricina e că tatăl său, om priceput, știa printr'o conversație atrăgătoare ,dar și folositoare, să prefacă orele de muncă în ore de adevărată plăcere.

Marioara stând de vorbă cu Moș Ion

Și așa, Marioara, ca una care crescuse printre plante și flori și pentru care grădina ei era întregul univers, prinsese încă de copilă mică o nespusă dragoste pentru flori.

In fiecare an, Moș Ion îi aducea semințe, cepe și butași, pe care ea nu le cunoștea, și-i dădea voe să semene flori dealungul răzoarelor. In chipul acesta, Marioara avea în orele libere o ocupație foarte plăcută. Își îngrijea florile cum nu se poate mai bine; la fiecare mugur ce nu-i era cunoscut, se uita gânditoare și căsnindu-se să ghicească floarea ce ar ieși din el. Nu mai putea de nerăbdare, până ce mugurul se deschidea, iar când, în sfârșit, apărea floarea în toate frumusețea și strălucirea ei, bucuria Marioarei era de nedescris.

„Iată o bucurie curată și nevinovată, zicea Moș Ion zâmbind. Pentru semințele de flori eu unul dau mai puțini gologani de aramă, decât galbenii de aur ce cheltuesc alții pe giuvaericale și mătăsuri. Cu toate acestea, nu fac copiilor lor bucuria ce fac eu Marioarei mele".

Adevărul este că fiecare lună, chiar fiecare săptămână aducea Marioarei alte plăceri și bucurii. Deseori zicea în entusiasmul ei: „Nici raiul n'ar putea fi mai frumos decât grădina noastră!" De altfel, toți trecătorii se opreau să admire frumusețea aceea de flori. Copiii din sat priveau mereu printre uluci și regulat Marioara le dăruia flori.

Podoaba cea mai frumoasă a grădinii era însă un măr, care nu crescuse

Marioara plângând pentru mărul uscat

mai înalt decât un trandafir și care se găsea în mijlocul grădinii. Moș Ion îl sădise în ziua în care se născuse Marioara și în toți anii mărul acesta dădea cele mai frumoase mere, pe jumătate roșii ca purpura.

Intr'un an, însă, mărul acesta înflori și mai frumos, fiind încărcat cu totul de flori. Marioara îl admira în toate diminețile: „O, cât de frumos, zicea ea încântată, ce minune de flori roșii și albe! Se pare că tot pomul e un singur buchet".

Dar într'o dimineață, când se duse din nou, văzu că înghețul nimicise toate florile. Erau veștede, iar soarele le usca și le prăpădea cu totul. La această priveliște așa de tristă, pe Marioara o podidiră lacrimile. Insă tatăl ei îi zise: „La fel și floarea tinereței e prăpădită de plăcerile vinovate. Copila mea,

ferește-te de ispită! Privește pomul acesta: dacă ar fi să se întâmple tot așa și cu tine, dacă frumoasele speranțe ce pun în tine ar pieri, nu pentru un an, ci pentru toată viața, atunci eu aș plânge cu lacrimi și mai amare de cum plângi tu acum! N'aș mai avea ore de bucurie și cu lacrimi în ochi m'aș duce în mormânt".

Cuvintele acestea făcură asupra Marioarei o impresie foarte adâncă.

Sub ochii unui tată așa de cuminte și de iubitor crescu Marioara printre florile din grădină — frumoasă ca un trandafir, inocentă ca un crin, modestă ca o viorea și dătătoare de speranțe ca un pom înflorit.

2. Darul Marioarei

Intr'o plăcută dimineață dela începutul lui Mai, Marioara se dusese la pădure, ca să taie nuele de salcie și de alun din care tatăl ei împletea, în orele libere, coșulețe foarte frumoase. Atunci găsi ea și cele dintâi lăcrămioare. Culese câteva din aceste flori și făcu două buchete — unul pentru tatăl său și unul pentru dânsa. Dar pe când se întorcea acasă, mergând pe cărarea îngustă care șerpuia printre livezile înflorite, văzu venind în spre partea ei pe jupâneasa Ruxandra, soția boerului Veveriță, și pe fiica ei Ancuța. Veniseră la țară cu câteva zile mai înainte, fiindcă locuința lor obișnuită era la oraș.

Marioara se dete la o parte, ca să le facă loc și se opri apoi, luându-și o ținută respectuoasă. „Vezi, mamă, au eșit lăcrămioarele!" strigă Ancuța, căreia florile acestea îi plăceau mai mult decât oricare altele. Marioara le oferi numaidecât cele două buchete ce avea în mână. Florile fură primite cu plăcere, iar jupâneasa Ruxandra puse mâna în punga sa de mătase roșie, vrând să dea Marioarei o răsplată în bani.

„Nu, nu primesc nimic!" se împotrivi Marioara adăugând: „Lăsați-mă să am și eu parte de bucuria de a face o mică plăcere, fără să mă gândesc la răsplata Domniilorvoastre dela care am primit binefaceri așa de mari".

Jupâneasa Ruxandra îi zâmbi prietenește și-i spuse să-i aducă mai des Ancuței buchete de lăcrămioare. Marioara îi aducea în toate diminețile, așa că nu era zi în care să nu meargă la conacul boieresc. Ancuța era așa de mulțumită de dânsa, de bunătatea și modestia ei, încât și după ce trecuse timpul lăcrămioarelor, o chema mereu pe Marioara. Dorința ei era chiar ca Marioara să fie primită în slujbă ca însoțitoarea ei și în chipul acesta să fie nedespărțită de dânsa.

Intre acestea, se apropia și aniversarea zilei de naștere a Ancuței. Marioara se gândea să-i facă un mic și plăcut cadou de țară. Buchete de flori îi adusese destul de des, de aceea se gândea la altceva. Moș Ion, tatăl său, împletise iarna trecută câteva coșulețe de o neîntrecută frumusețe. Pe cel mai frumos din coșulețele acestea îl dăruise Marioarei. Primise desenul de la oraș și-l reușise de minune. Marioara se gândi să umple cu flori coșulețul acesta și să-l dăruiască Ancuței de ziua nașterei. Moș Ion consimți și el și mai împodobi

frumosul coșuleț împletind în el inițialele Ancuței și armele de familie ale boerului Veveriță.

In dimineața sărbătoarei pomenite, Marioara culese rozele cele mai fragede, cele mai frumoase micșunele albe, roșii și albastre, fel de fel de garoafe și alte flori de toate culorile, rupse apoi câteva ramuri verzi și orândui totul în coșuleț în așa fel, ca să reiasă cât mai frumos diferitele culori ale florilor. Marginile coșulețului le înfășură cu o ghirlandă subțire formată din boboci de trandafir și mușchiu verde, iar în jurul inițialelor Ancuței puse o cunună din floarea „nu-mă-uita".

Impodobit în felul acesta, coșulețul avea o înfățișare nespus de frumoasă.

Marioara îl duse la conac și-l oferi Ancuței, făcându-i totodată urările cele mai sincere. Ancuța era la masa de toaletă, iar Zoica, fata din casă, îi pieptăna și-i ferchezuia părul.

La vederea coșulețului cu flori, Ancuța nu mai știa cum să-și exprime mai bine bucuria și nu știa ce să laude mai mult: florile sau coșulețul. „Bună și drăguță Marioară, îi zise ea, văd că ți-ai pustiit toată grădinița ta, ca să-mi faci mie un cadou, iar tatăl dumitale știe să lucreze cu artă și cu un gust așa de ales, că până acum n'am văzut un coșuleț așa de frumos ca acesta. Decât, haidem să-l vadă și mama".

Luă pe Marioara de mână și intră în odaia jupânesei Ruxandra.

„Privește, mămițico, strigă Ancuța dela ușă, darul ne mai pomenit de frumos ce mi-a făcut Marioara!

— Da, e foarte frumos! îi întări vorba jupâneasa Ruxandra. Nici cel mai mare pictor n'ar putea picta ceva mai frumos. Aceasta arată ce gust fin are Marioara și cât este de bună la inimă".

„Copila mea, îi zise ea apoi Marioarei, așteaptă-ne puțin aici!" Iar Ancuței îi făcu semn să o urmeze în odaia de alături. Acolo o întrebă zicându-i:

„Ce dar ai de gând să-i faci la rândul tău Marioarei?"

Ancuța se gândi un răstimp și după aceea zise: „Socot că darul cel mai nimerit ar fi — dacă îmi dai voie — rochia mea cu flori albe și roșii pe fond verde închis. Știi, că n'am îmbrăcat-o decât prea puțin, așa că-i aproape nouă. Mie însă îmi vine acum cam scurtă ,pe când pentru Marioara ar fi o foarte bună rochie de sărbătoare".

Jupâneasa Ruxandra nu se împotrivi de loc acestui gând bun al Ancuței, ci ieșind din odaia în care intrase cu Marioara, grăi adresându-se atât Ancuței, cât și Marioarei: „Mergeți, copii, și aveți grijă ca florile să nu se treacă până la ora mesei. Astăzi avem musafiri și doresc ca acest coșuleț cu flori să fie cea mai frumoasă podoabă a mesei".

Ancuța se duse cu Marioara în odaia sa și acolo spuse Zoichii să-i aducă rochia de care a fost vorba. Zoica — am spus că așa îi zicea fetei din casă — o întrebă mirată: „Cum, rochia aceea veți îmbrăca astăzi?

— Nu, vreau să o dăruesc Marioarei.

— Să-i dai frumusețea de rochie, strigă Zoica, dar oare știe mama d-tale?

— Tu adă rochia, îi întoarse Ancuța vorba, și nu te îngriji de altceva".

Zoica se duse, dar nu mai putea de necaz. Deschise supărată dulapul și asvârli pe jos una după alta toate rochiile. „Ah, cum le-aș rupe pe toate în bucăți! zicea ea. Afurisită fată de grădinar! S'a vârât sub pielea stăpânelor mele, acum șterpelește rochiile care de drept mi se cuvin mie. O, cum i-aș mai scoate ochii acestei păcătoase de vânzătoare de flori!"

Totuși, își înghiți, vrând, nevrând mânia și când aduse rochia, se făcu chiar că este veselă și mulțumită.

Ancuța luă rochia și întinzând-o Marioarei îi zise: „Dragă Marioaro, e drept că am primit astăzi cadouri mai scumpe decât coșulețul tău cu flori, dar niciun

Marioara ducând Ancuței frumosul coșuleț de flori

cadou nu mi-a făcut o plăcere așa de mare. Florile de pe rochie nu sunt așa de frumoase ca florile aduse de tine; cred însă că din dragoste pentru mine nu le vei disprețui. Poartă rochia aceasta ca o amintire dela mine și salută din parte-mi pe tatăl d-tale".

Marioara luă rochia, sărută mâna Ancuței și se duse acasă. Cât despre Zoica, ea își văzu înainte de treabă, însă era turburată de răutate, de ură și de gelozie. Se cunoștea că nu e liniștită din felul cum apuca și trăgea părul Ancuței, pe care o pieptăna.

„Ești supărată? o întrebă Ancuța cu blândețe.

— Ar fi din parte-mi o prostie să mă supăr, când d-ta ești așa de bună", îi răspunse Zoica pe un ton cam înțepat.

Intre acestea, Marioara se întoarse acasă și arătă, cuprinsă de mare bucurie, tatălui său rochia primită. Insă Moș Ion nu împărtăși bucuria fiicei sale, ci clătinând din cap, îi zise: „Mai bine n'ai fi dus Ancuței coșulețul cu flori. E adevărat că această rochie, dată în dar de stăpânii noștri, este de mare preț pentru noi; mă tem însă că din pricina ei să nu prindă cineva ură și invidie pe noi și — ceea ce e mai rău — să nu trezească în tine gânduri de vanitate. De aceea, copila mea, fii cu toată băgarea de seamă și ferește-te de a cădea în ispita vanității. Să știi că modestia și purtarea cea bună îmbracă pe o fată mult mai bine decât rochia cea mai frumoasă și mai elegantă".

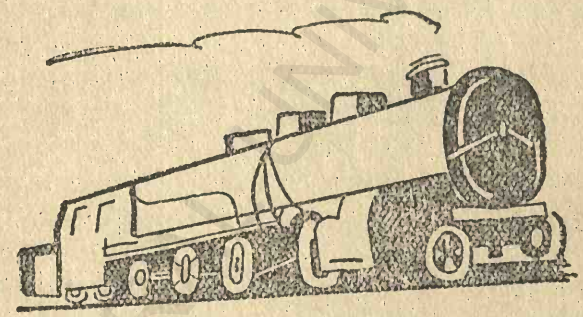

3. Inelul pierdut

Abia își încercase Marioara frumoasa rochie și după aceea, îndoind-o cu îngrijire, o închisese în dulap, că Ancuța intră buzna în odaie.

Tânăra și nobila față a boerului Veveriță era galbenă la față și tremura toată.

„Pentru Dumnezeu, Marioaro, ce ai făcut? strigă ea. Inelul de diamant al mamei a dispărut. Dă-l încoace numaidecât, fiindcă, altfel, să știi că o să iasă rău de tot. De aceea, dă mi-l îndată și nu se mai întâmplă nimic".

Cuprinsă de groază, Marioara deveni și mai palidă. „Sfinte Dumnezeule, strigă ea, ce sunt cuvintele ce-mi spui? N'am niciun inel și n'am văzut vreunul în odaia Domnieivoastre. De altfel, nici nu m'am mișcat din locul unde m'ați lăsat, când ați ieșit din odaie.

— Marioaro, îi zise mai departe Ancuța, te rog pentru binele tău, dă-mi inelul. Nu știi, poate, ce preț are. Inelul acesta costă peste trei sute de galbeni de aur. Sunt sigură că nu l-ai fi luat, de-ai fi știut aceasta. Ți s'a părut pe semne că e un fleac de nimic. Insă, dă-mi-l și ți-se va ierta greșeala făcută din lipsa de experiență".

Marioara se porni să plângă. „Iți spun din nou, zise ea, nu știu nimic despre vreun inel. Nici odată nu mi-am permis să mă ating măcar de vreun lucru străin, necum să fur. Mă țin de povața tatălui meu, care m'a învățat să nu iau nimănuia nimic".

In momentul acesta intră în odaie și Moș Ion, care din grădină unde lucra, o văzuse pe Ancuța venind grăbită. „Dumnezeule, ce îmi fu dat să aud!" strigă el, când înțelese despre ce e vorba. De spaimă, bietul om să lăsă jos pe un scaun.

„Copila mea, zise el, furtul unui astfel de inel e o crimă, care se pedepsește cu moartea. Dar este totodată și călcarea înaltei porunci a lui Dumnezeu: Să nu furi! De aceea, dacă ai căzut în păcat, amăgită o clipă de strălucirea aurului și a pietrelor prețioase, nu mai tăgădui, ci recunoaște-ți greșeala și dă înapoi inelul. E singurul drum pentru îndreptarea acestei greșeli.

— Tată, răspunse Marioara plângând și oftând, știi că de când sunt, nu mi-am îngăduit să rup măcar un măr de pe un pom străin sau să smulg un pumn de iarbă din livedea altuia. Așa dar, să mă crezi când îți spun că eu n'am luat niciun inel. Jur că nu l-am luat!" adăugă ea, ridicându-și privirile spre cer.

Moș Ion, foarte mișcat de cuvintele fiicei sale și convins de sinceritatea lor, grăi abia oprindu-și lacrimile: „Acum te cred că n'ai luat inelul și fiindcă te știu nevinovată, mă simt și eu liniștit. Liniștește-te și tu, Marioaro, și nu te teme de nimic. Singurul rău mare și adevărat de care trebue să ne temem pe lume este păcatul. Suferințele și chiar moartea sunt mult mai ușoare decât păcatul.

„Intâmplă-se acum orice s'ar întâmpla, Dumnezeu e sprijinitorul nostru și El nu te va părăsi".

La rândul ei, Ancuța zise foarte mișcată și ștergându-și o lacrimă: „Auzindu-vă cum vorbiți, trebue să cred și eu în nevinovăția voastră. Pe de altă parte, când mă gândesc cum s'au petrecut lucrurile, zic iarăși că afară de Marioara, nimeni altcineva n'a putut lua inelul.

„In adevăr, mama știe bine că îl pusese pe măsuța de toaletă în momentul când am intrat cu Marioara în odaie. Afară de noi, nimeni n'a intrat în odaia mamei. In vremea cât mama a stat de vorbă cu mine în odaia de alături, Marioara a fost singură în odaie cu inelul.

„Iar îndată după ce ea și cu mine am plecat, mama a încuiat odaia și a început să se îmbrace. După ce s'a îmbrăcat, a vrut să-și treacă inelul în deget, dar inelul nu mai era la locul unde îl pusese. L-a căutat peste tot, ba chiar nici n'a lăsat pe cineva, nici pe mine însămi, să intre în odaie până ce n'a răscolit bine și de câteva ori toată odaia, însă, în zadar. Acum vă întreb: cine a putut să ia inelul?

— Nici eu nu pot spune cine l-a luat", răspunse Moș Ion adăugând: „Văd că Dumnezeu ne trimite ficei mele și mie o încercare foarte grea. Insă, cu ajutorul Lui, vom găsi și noi puterea să-i facem față.

— Ce tristă sărbătoare este pentru mine sărbătoarea de astăzi! exclamă Ancuța. Și prevăd urmări foarte neplăcute. E drept că mama, nevrând să-i facă Marioarei rău, nu mi-a spus decât mie.

„Totuși, fapta nu mai poate rămânea multă vreme secretă, căci mama trebue neapărat să poarte astăzi inelul. Tata va veni la prânz dela oraș și va observa îndată lipsa inelului. E un inel ce i l-a făcut mamei cadou în ziua în care m'am născut eu. De atunci mama l-a pus de fiecare aniversare a zilei mele de naștere. Acum ea așteaptă să i-l duc negreșit... Rămâneți cu bine mai zise Ancuța. Am să spun acasă că și eu cred în nevinovăția Marioarei, dar vorba e: voi fi oare crezută?" Și Ancuța cea bună plecă tristă și cu ochii plini de lacrimi.

După plecarea ei, Marioara, îmbrățișând pe Moș Ion, îi zise: „Tată, ce nenorociri ne așteaptă oare din pricina inelului dispărut? Aș îndura însă totul cu dragă inimă, dacă loviturile ar cădea numai pe capul meu și dacă tu ai fi cruțat!

— Crede în Dumnezeu și fii tare de înger! Fără voia lui Dumnezeu nici un fir de păr nu va cădea de pe capul nostru. Nu te speria de nimic și rămâi pururi credincioasă adevărului. O conștiință curată este cea mai bună pernă — chiar în pușcărie. Mă aștept ca dintr'un moment într'altul să fim despărțiți, așa că eu, tatăl tău, n'am să-ți pot fi de niciun ajutor. Cu atât mai mult tu să te sprijini pe Tatăl din ceruri".

De odată ușa se deschise cu violență și în odaie năvăliră mai mulți oameni înarmați dela judecată, având în frunte lor pe însuși judecătorul. La vederea lor,

Marioara dete un țipăt de groază și se strânse cu ambele brațe de gâtul tatălui său.

„Despărțiți-i!" strigă judecătorul cu ochii scânteind de mânie. „Puneți pe fată în lanțuri și închideți-o în pușcărie! Țineți sub pază bună și pe tatăl ei! Ocupați și casa și grădina și nu lăsați să intre nimeni, până ce nu caut și nu răscolesc peste tot!"

Când Marioara fusese smulsă cu sila din brațele tatălui ei, biata fată își pierdu cunoștința și așa fu târâtă afară și pusă în lanțuri.

O mulțime mare se strânsese în jurul casei lui Moș Ion, căci vestea despre inelul pierdut se răspândise repede în toată partea locului. Când au văzut pe Marioara cu lanțuri la mâini și la picioare și pe Moș Ion, înconjurat de oameni înarmați, care țineau puștile îndreptate spre dânsul, cei mai mulți dintre locuitori i-au compătimit și mulți au vărsat chiar lacrimi. Dar s'au găsit și oameni răi, care s'au bucurat de nenorocirea ce căzuse pe capul lui Moș Ion și al Marioarei. Erau invidioși care nu mai puteau de necaz, văzând că lui Moș Ion și fiicei sale le mergea bine.

In schimb, toți copiii din partea locului erau triști și îndurerați.

„De ce să-i închidă și să-i chinuiască, ziceau ei, pe oamenii ăștia așa de buni și de drăguți? Ce rău făcea Moș Ion, decât că ne dădea fructe și ce rău a făcut și Marioara, care ne dădea totdeauna flori din cele mai frumoase?"

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

4. Marioara în închisoare

Mai înainte de a-şi fi putut veni bine în fire, biata Marioara fu aruncată în închisoare. Puţin câte puţin, îşi căpătă din nou simţurile şi, aducându-şi aminte de cele ce i-se întâmplaseră, plânse, oftă, până ce, istovită de lacrimile ce vărsase şi de groaza prin care trecuse, se culcă pe aşternutul de paie. Nu trecu mult şi un somn uşor îi închise pleoapele.

Când s'a trezit, se înoptase deabinelea, aşa încât nu putea deosebi nimic din tot ce era în jurul ei.

Un timp, nici nu ştia unde se găseşte. Povestea cu inelul i se păru un vis urît şi dintru început îşi închipui că se găseşte în patul ei de acasă.

Incepuse să se bucure, dar dintr'odată îi răsună la ureche zăngănitul lanţurilor dela mâini şi picoare. Ingrozită, se sculă în aşternutul ei. „Ce pot face altceva, zise ea printre lacrimi, decât să înalţ aceste mâini spre Tine, Dumnezeule cel bun! Indură-Te de mine, Tu care ştii că sunt nevinovată! Milostiveşte-Te şi de sărmanul meu tată şi dacă nu se poate altfel, dă-mi numai mie toate suferinţele, dar consolează-l pe dânsul".

Şiroaie de lacrimi îi curseră din ochi, când se gândi la tatăl său.

Intre acestea se ivi luna, care până atunci era acoperită de nouri şi-i trimise o rază de lumină printre gratiile închisorii. Marioara putu să deslușească acum lămurit cei patru pereţi de cărămidă ai îngustei temniţe, bucata de zid ieşită afară, care ţinea loc de masă şi pe care se găsea un ulcior şi o strachină de pământ, precum şi fiecare fir din paiele ce-i serveau ca aşternut.

De când mai pierise întunerecul, Marioara se simţi, mai uşurată la inimă, iar privind luna, îi se părea că-şi revede un prieten vechiu.

„Iubită lună, îi zise ea, ai venit să-ţi vezi pe prietena ta? Nu-i aşa, că şi ţie ţi-a fost dor de mine? O, nici odată n'aş fi crezut să te văd din starea în care mă găsesc! Şi nu mi-ai putea spune ce face acum tata? Pe semne, că şi el veghează şi plânge şi geme, aşa cum fac eu. O, de-aş putea să-l mai văd o clipă! Poate că razele tale pătrund acum şi în temniţa sa. De ce nu poţi să vorbeşti şi să-i spui cât de mult plâng şi mă amărăsc pentru dânsul?

...„Decât, iartă-mă, Dumnezeule, pentru cuvintele mele nesocotite! Numai Tu îl vezi pe dânsul şi mă vezi şi pe mine şi vezi ce este în inimile noastre. Fii ajutorul nostru şi dă-i tatei putere şi mângâiere în suferinţele lui!"

Marioara observă între acestea că un parfum plăcut l-a umplut temniţa. Parfumul venea dela câteva roze şi alte flori ce-i prisosiseră în dimineaţa zilei aceleia dela coşuleţul cu flori şi din care ea făcuse un buchet ce şi-l prinsese la piept.

Privindu-le, Marioara zise: „Şi voi, flori iubite şi nevinovate, aţi venit cu

Marioara plângând şi rugându-se în închisoare

mine la temniţă? Dar ce crimă aţi săvârşit voi, oare? Decât, văzându-vă, mă consolez cu gândul că şi eu sunt tot aşa de puţin vinovată ca şi voi".

Ţinând buchetul la lumina lunei, sărmana fată se văita, zicând mai departe: „Când azi dimineaţa am cules în grădină aceste roze şi la râul din apropiere aceste frumoase „nu-mă-uita", cine şi-ar fi închipuit că în seara aceleaşi

zile am să fiu dusă la închisoare? Când am împletit lanțul de flori în jurul coșulețului, cine și-ar fi închipuit că eu am să fiu pusă în lanțuri?"

Plânse din nou, iar lacrimile ce căzură pe flori păreau la lumina lunei ca roua dimineții. „Acela care nu uită florile și le stropește cu rouă și cu ploaie, nu mă va uita și pe mine", grăi Marioara.

Deodată, un nour întunecos acoperi fața lunei. Marioara nu mai putu vedea florile și temnița fu înfășurată într'un întuneric groaznic. Inima Marioarei fu năpădită din nou de spaimă și groază. Insă, după puțin nourul se împrăștie iarăși și luna apăru din nou în toată frumusețea și strălucirea sa.

„La fel, zise Marioara, poate fi întunecată câtva timp și nevinovăția, însă pe urmă iese la iveală și strălucește în toată puterea ei. Pe nevinovăția mea s'a așternut acum nourul cel negru al bănuelei, dar Tu, Dumnezeule, vei face ca până la sfârșit ea să biruiască, împrăștiind toate învinuirile mincinoase".

Marioara se culcă din nou pe așternutul de paie și dormi liniștită și consolată. In somn văzu un vis plăcut, care o întări și-i ușură inima. Se făcea că se plimbă la lumina lunei într'o grădină, care îi era cu totul necunoscută. Grădina aceasta, așezată într'un ținut sălbatic, înconjurat de brazi întunecoși, era nespus de frumoasă. Niciodată până atunci luna nu i se păruse așa de măreață și de strălucitoare. Florile dintr'însa, luminate de blânda lumină a lunei, întreceau în frumusețe toate florile ce văzuse Marioara în viața ei.

Ba și pe tatăl ei îl văzu în mijlocul acestei grădini minunate. Luna îi lumina chipul lui respectabil, dar zâmbitor și vesel. Marioara alergă la dânsul și vărsă la pieptul lui lacrimi de bucurie. Când se trezi din somn, obrajii îi erau încă umezi.

5. Marioara la judecată

In ziua următoare, Marioara abia se trezise din somn, că văzu intrând în închisoarea ei un jandarm, care o duse la tribunal. Sărmana de ea fu străbătută de fiori de spaimă, când puse piciorul în sala de judecată, o sală veche, boltită și întunecoasă.

Judecătorul ședea într'un fotoliu mare, căptușit cu catifea roșie ca sângele. Grefierul, ținând condeiul în mână, era așezat înaintea unei mese foarte lungi și așa de veche, că înegrise toată.

Judecătorul îi puse Marioarei o mulțime de întrebări, la care ea nu răspundea decât potrivit adevărului.

Jură că e nevinovată, întărindu-și spusele cu lacrimi și oftări. Decât judecătorul îi zicea: „Pe mine nu mă poți înșela, făcându-mă să cred ceea ce nu este cu putință. Afară de tine, nimeni alt cineva n'a intrat în odaie, așa că tu și numai tu ai luat inelul, prin urmare, recunoaște-ți fapta!"

Marioara repetă, vărsând șiroaie de lacrimi: „Nu pot să spun decât ceea ce am spus; nu știu nimic despre vreun inel; nu l-am văzut și nu l-am luat!

— Dar inelul a fost văzut în mâinile tale, îi întoarse vorba judecătorul adăugând: Ce ai de spus la aceasta?

— Așa ceva nu e cu putință!" strigă Marioara.

Judecătorul sună și Zoica fu introdusă în sala de judecată.

Cuprinsă de mânie și invidie din pricina rochiei și cu gândul rău de a face ca Marioara să nu mai fie iubită de stăpânii ei, Zoica spusese oamenilor dela curtea boerească: „Inelul a fost furat de păcătoasa fată a grădinarului. I l-am văzut în mână, când se dădea jos pe scară. Ea, însă, îndată ce m'a observat, l-a ascuns speriată. Numaidecât am bănuit ceva, totuși, de teamă să nu o învinuesc pe nedrept, am păstrat tăcerea. Se poate, îmi ziceam eu, ca și inelul să-i fi fost dăruit, așa cum i s'au dăruit și alte lucruri. Insă, dacă l-a furat, lucrul o să iasă la iveală, așa că am vreme să vorbesc și să spun ce văzusem. Sunt foarte mulțumită că astăzi nici n'am intrat în odaia stăpânei mele. Oameni răi, cum e această fățarnică Marioară, sunt în stare să facă așa, ca să cadă bănuială și asupra oamenilor cinstiți".

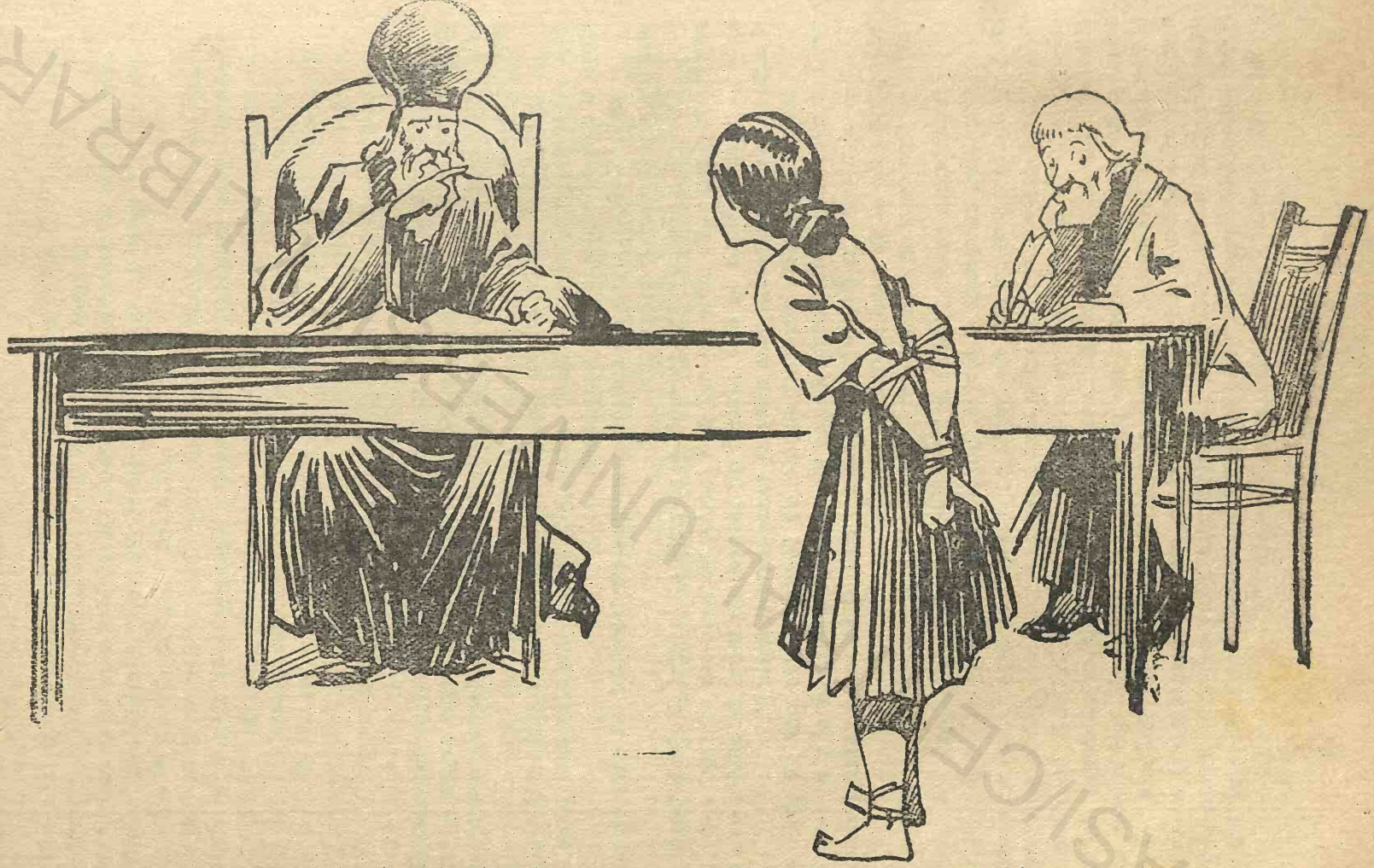

Marioara, legată la mâini și la picioare, în fața judecătorului

Zoica fusese crezută și chemată să repete spusele sale înaintea judecății. Când intră în sala de judecată și judecătorul o îndemnă să spue adevărul înaintea lui Dumnezeu, Zoichii începu să-i bată inima tare și să-i tremure genunchii. Totuși Zoica, o fată rea la suflet, nu plecă urechea nici la cuvintele judecătorului, nici la glasul conștiinței, ci își zise singură: „Dacă spun acum că mințisem, voiu fi gonită de stăpânii mei, sau poate chiar aruncată la închisoare!" De aceea, stărui în minciuna sa și-i zise Marioarei cu toată nerușinarea: „Tu ai luat inelul și eu l-am văzut în mâinile tale!"

Marioara legată de un stâlp și bătută până la sânge

Marioora se îngrozi de această clevetire. Cu toate acestea, nu spuse niciun cuvânt de hulă și ocară, ci, plângând, putu să zică doar atât: „Nu-i adevărat că ai văzut inelul în mâinile mele! Așa dar, cum îndrăznești să minți cu atâta nerușinare și să mă nenorocești pe mine, care nu ți-am făcut nici un rău?"

Zoica, însă, nu se gândea decât la interesul său personal. De altfel, într'însa nu se potolise de loc ura și invidia ei împotriva Marioarei. De aceea,

stărui din nou în minciuna sa, adăogându-i o mulțime de amănunte — născocite și ele. Apoi, la un semn al judecătorului, ieși din sala de judecată.

„Vinovăția ta e dovedită! zise judecătorul, îndreptându-se spre Marioara. Uite, fata din casă dela boerii Veveriță a văzut chiar inelul în mâinile tale. Spune-mi acum unde l-ai ascuns?"

Decât Mariora susținea mereu că n'are niciun inel. Judecătorul dădu atunci poruncă, așa cum se obișnuia pe vremea aceea, să fie bătută până la sânge. Marioara țipa, plângea, se ruga lui Dumnezeu, repeta într'una că e nevinovată, dar toate acestea nu i-au ajutat la nimic. Sărmana de ea a fost chinuită fără milă. Palidă, tremurând toată și sângerând din mai multe răni, fu aruncată din nou în închisoare. Rănile o dureau groaznic; trecuse de miezul nopții și ea nu putea să adoarmă. In sfârșit, Dumnezeu îi trimise un somn alinător.

A doua zi judecătorul o chemă iarăși la dânsul.

Văzând că nu izbutise cu asprimea și cu răul, încercă cu blândețe și cu promisiuni atrăgătoare să o facă să mărturisească furtul inelului. „Știi, îi zise el, că pentru fapta ta meriți pedeapsa cu moartea. Insă, dacă spui unde este inelul, nu ți se va mai întâmpla nimic. Vei fi iertată și te vei întoarce liniștită la casa tatălui tău. Gândește-te bine și alege între viață și moarte. Vezi că eu îți vreau binele. La ce îți va folosi inelul ce ai furat, după ce ți se va tăia capul?"

Marioara, însă, stărui în spusele sale dela început. Dar și judecătorul, care observase dragostea ei pentru tatăl său, zise mai departe: „La urma urmelor, dacă tu nu ții la viața ta, gândește-te, însă, la tatăl tău! Vrei, oare, să-i vezi capul căzând sub securea călăului? Căci cine altul, dacă nu tatăl tău te-a îndemnat să minți cu atâta încăpățânare? Sau poate nu știi că și el va fi pedepsit cu moartea?"

Ingrozită de cele ce auzea, Marioara își pierdu aproape cunoștința. „Mărturisește, repeta judecătorul, că tu ai furat inelul. Spune numai cuvântul „da" și ai scăpat și viața ta și viața tatălui tău".

Era o ispită foarte grea pentru Marioara. Multă vreme nu zise un cuvânt. Ii veni chiar gândul să spună că a furat inelul și că l-a pierdut pe drum, dar se răsgândi și își zise: „Nu, e mult mai bine să mă țin de adevăr. E un păcat să minți și nu vreau să cad în păcatul acesta, chiar dacă mințind, mi-aș putea scăpa și pe tatăl meu. Voiu asculta numai de Tine, Dumnezeule, și în Tine îmi voiu pune toată încrederea!"

După aceea adăugă cu voce tare și adânc mișcată: „Dacă zic că am furat inelul, ar fi să mint și chiar de ar fi să mor, nu vreau să scap dela moarte printr'o minciună. Insă, dacă trebue să curgă sânge, cruțați, vă rog, pe bunul și bătrânul meu tată! Pentru dânsul îmi vărs bucuros sângele".

Toată lumea, care era de față, fu foarte înduioșată de cuvintele acestea. Până și judecătorul, un om foarte sever, se simți mișcat și sguduit. Insă, nu mai zise nimic, ci făcu un semn și Marioara fu dusă din nou la închisoare.

6. Moș Ion la Marioara la închisoare

Judecătorul se găsea în încurcătură mare. „Suntem în ziua a treia, zicea el a doua zi grefierului, și nu știm mai mult decât am știut în primul moment. Dacă aș avea un semn cât de mic, pentru ca să întrevăd putința că altcineva ar fi furat inelul, aș crede și eu în nevinovăția fetei grădinarului. Atâta încăpățânare la o vârstă așa de fragedă este ceva ne mai auzit. Ce-i de făcut, însă, că toate împrejurările sunt împotriva ei? De aceea, afară de dânsa, nu e cine să fi furat inelul".

Judecătorul se duse din nou la cucoana boerului Veveriță, întrebând-o încă odată despre cele mai mici amănunte. Întrebă din nou și pe Zoica. Aproape toată ziua cercetă actele procesului, cântărind fiecare cuvânt spus de Marioara înaintea judecății. Seara târziu chemă la dânsul pe Moș Ion, aducându-l din închisoarea în care era pus.

„Moș Ioane, îi vorbi el, sunt cunoscut de toată lumea ca un om foarte sever, dar nimeni nu poate spune că în viața mea am săvârșit cu bună știință vreo nedreptate. Crede-mă, prin urmare, că nici eu nu doresc moartea fiicei tale. Însă toate împrejurările arată că ea a furat inelul, așa că, potrivit legei, trebue să moară. Cu toate acestea, dacă dă inelul înapoi și în chipul acesta repară răul, Marioara poate fi iertată, ținându-se seamă de vârsta ei tânără.

„Însă, dacă mai continuă să tăgăduiască cu aceeași încăpățânare, ca și până acum, moartea ei e sigură.

„De aceea, du-te la dânsa și convinge-o să înapoieze inelul, iar din parte-mi îți dau cuvântul că în cazul acesta — dar numai în cazul acesta — fiica ta nu va fi osândită la moarte, ci îi se va da o pedeapsă ușoară de tot. Ii ești tată și poți totul pe lângă dânsa. Însă, dacă te întorci fără vreo ispravă, ce pot gândi altceva decât că dumneata ești înțeles cu dânsa și că ai luat parte la furtul inelului? Iți spun încă odată că, dacă nu se găsește inelul, treaba va ieși rău de tot".

Moș Ion răspunse: „Am să-i vorbesc; știu însă de pe acum că fiică-mea n'a furat inelul, așa că nu va spune că e vinovată. Voi încerca însă totul și dacă, cu toată nevinovăția sa, iubitul meu copil va trebui să moară, socotesc drept o mare favoare că mi s'a dat voie să-l văd încă odată".

Un paznic conduse pe Moş Ion la închisoarea în care se găsea Marioara şi puse o lampă cu uleiu în scobitura din părete, alături de strachina cu mâncare şi de ulciorul de pământ. După aceea, paznicul ieşi, încuind uşa îndărătul său.

Mariora dormea uşor, întinsă pe aşternutul de paie şi cu faţa întoarsă spre părete. Când deschise ochii, observă licărirea roşiatică a lămpii şi zări pe tatăl său. Dând un strigăt puternic, sări în sus şi căzu aproape leşinată în braţele lui Moş Ion, iar el o sprijini şi o aşeză încetişor pe aşternutul de paie, luând loc lângă dânsa.

Stătură tăcuţi multă vrme, pe când la amândoi lacrimile le curgeau. şiroaie.

In sfârşit, Moş Ion începu să vorbească, potrivit însărcinării ce avea din

Moş Ion în închisoare la Marioara

partea judecătorului. „Tată, îi strigă Marioara tăindu-i vorba, cel puţin tu nu te vei îndoi de nevinovăţia mea. Crede-mă, tată, că nu sunt o hoaţă şi că m'am ţinut de creşterea ce mi-ai dat.

— Linişteşte-te, copila mea, răspunse Moş Ion, te cred, dar te-am întrebat şi ţi-am vorbit aşa cum mi-se poruncise".

Amândoi tăcură din nou. Moş Ion se uită la Marioara. Obrajii fetei erau palizi şi slăbiţi, ochii roşii şi umflaţi de plânset, frumosul şi bogatul ei păr despletit şi împrăştiat: „Sărmanul meu copil, grăi el, Dumnezeu ţi-a dat o suferinţă foarte grea. D[illegible] tem de ceva şi mai rău, şi mai groaznic ! Se poate... se poate să-ţi taie şi capul.

— Tată, îi răspunse Marioara, nu mă tem pentru mine. Insă — o Dumne-

zeule! — dacă mi-ar fi dat să am îngrozitoarea nenorocire, ca să văd bătrânul tău cap căzând sub securea călăului...

— Nu te teme pentru mine, zise Moș Ion, mie nu mi se întâmplă nimic. Viața ta e, însă, în primejdie.

„In fața lui Dumnezeu, jur că fiică-mea e nevinovată!" zise Moș Ion

— Dacă-i așa, strigă Marioara bucuroasă, mi s'a luat piatra cea mai grea de pe inimă. Tată, nu mi-e teamă de moarte! Murind, mă duc la Dumnezeu, mă duc la mama, care este în cer".

Cuvintele acestea îl mișcară adânc pe Moș Ion, care plângea ca un copil. „Binecuvântat fie Dumnezeu, zise el, că te găsesc așa de curagioasă! E adevărat că este nespus de dureros pentru un biet om bătrân, cum sunt eu, pentru un tată iubitor să-și piardă pe unicul său copil, singura mângâiere și bucurie a bătrâneților sale. Insă, adăugă el cu o voce stinsă, Dumnezeule, facă-se voia Ta! Ceri inimei mele de tată o jertfă foarte grea: iată, Ți-o dau! Incredințez mâinilor Tale tot ce mi-a fost mai drag pe pământ.

„Da, e mai bine, iubită Marioară, să mori nevinovată, decât să te fi văzut căzând în păcat și în noroiul stricăciunei. Iartă-mă că îți vorbesc în felul acesta, însă te știu așa de bună și de curată, că meriți să fii pusă alături de îngerii din ceruri. Dar lumea este rea, foarte rea, așa de rea, că până și îngerii au căzut în păcat. De aceea, mori, dacă așa este sfânta voință a lui Dumnezeu. Insă mori cu mângâierea că aceasta este moartea cea mai frumoasă, fiindcă este moartea unei nevinovate".

Un potop de lacrimi îi tăie vorba. „Mai am ceva de spus, adăugă Moș Ion după un răstimp de tăcere. Zoica, fata din casă, a dat mărturie împotriva ta, jurând că văzuse inelul în mâinile tale. Dacă e să fii osândită la moarte, mărturia ei e pricina morții tale. Dar o ierți — nu-i așa, neducând cu tine un sentiment de ură pe lumea cealaltă?

„Pe acest așternut de paie, în această temniță întunecoasă, încărcată cu aceste lanțuri grele, tu ești mai fericită decât dânsa în bogatul palat al stăpânilor ei. E mai bine să mori nevinovată, ca tine, decât să trăești în rușinea în care trăește ea. De aceea, iart-o, așa cum Mântuitorul a iertat pe dușmanii Săi!"

Marioara îl încredință că n'are nici o ură împotriva Zoichii.

„Iar acum, grăi mai departe Moș Ion, care auzea că vine înapoi paznicul, te incredințez lui Dumnezeu și îndurării Sale, precum și Mântuitorului, care deși nevinovat, a fost chinuit și răstignit ca un făptuitor de crime. Și dacă aceasta e cea din urmă oară când te văd, în curând te voiu urma și eu în cer. Simt că nu voiu putea supraviețui loviturii ce mi se dă".

Intră paznicul închisorii, spunându-i lui Moș Ion că e vremea să plece. Marioara, vrând să-l mai ție, îl cuprinse strâns în brațele sale, așa că Moș Ion a trebuit să se smulgă aproape cu forța din brațele ei. Biata Marioara își pierdu cunoștința și căzu leșinată la pământ.

Moș Ion fu dus din nou înaintea judecătorului. „In fața lui Dumnezeu Celui Atotputernic, strigă el ridicând mâinile spre cer, jur că fiică-mea e nevinovată și că nu e hoață!

— Și eu aș dori să cred la fel, zise judecătorul, însă, din nenorocire, nu pot să dau judecata după spusele tale și ale fiicei tale, ci așa cum sunt faptele și cum stă scris la cartea de legi".

7. Marioara este osândită

Toată lumea din partea locului aștepta cu nerăbdare să vadă cum se va isprăvi cu judecata împotriva Marioarei. Toți oamenii de bine tremurau pentru viața ei, căci în vremea de atunci hoția era pedepsită cu cea mai mare asprime. Mulți fuseseră osândiți la moarte, pentrucă furaseră o sumă de bani ce nu ajungea nici la a douăzecea parte din prețul inelului.

Boerul Veveriță dorea din tot sufletul ca Marioara să fie găsită nevinovată. A citit el însuși toate hârtiile și actele procesului, ceasuri întregi a stat de vorbă cu judecătorul, dar n'a putut să se convingă de nevinovăția Marioarei, deoarece îi se părea cu nepuință ca altcineva, afară de dânsa, să fi putut fura inelul. Soția sa, jupâneasa Ruxandra, și fiică-sa Ancuța îi se rugau cu lacrămi în ochi ca Marioara să nu fie condamnată la moarte. Iar în închisoare, Moș Ion se ruga lui Dumnezeu și ziua și noaptea, ca să scoată la iveală nevinovăția Marioarei.

Cât despre Marioara, de câte ori îl auzea pe paznic cu legătura de chei, credea că vine să-i vestească sentința de moarte.

Intre acestea, călăul curăța de ierburi locul de osândă.

La rândul ei, Zoica văzu pe călău într'una din plimbările ei și deodată inima îi fu străpunsă ca de o împunsătură de cuțit. Se turbură toată, seara la masă era palidă la față și puteai vedea că nu-i merge de loc bine. Dormi o noapte foarte neliniștită, văzând mereu în vis capul tăiat și însângerat al Marioarei. Conștiința ei cea rea nu-i lăsa un moment de liniște. Totuși, această față rea și de nimic se gândea numai la dânsa, așa că nu avu nobilul curaj să mărturisească adevărul și să îndrepte răul ce făcuse.

In sfârșit, judecătorul dete sentința: Marioara merita moartea pentru marea hoție săvârșită și pentrucă a negat cu încăpățânare faptul. Insă, având în vedere vârsta ei tânără și buna reputație de care se bucurase până atunci, pedeapsa cu moartea era schimbată în închisoare pe toată viața. De asemenea, tatăl ei, Moș Ion, care, fie cu fapta, fie din pricina relei creșteri ce i-a dat, se făcuse părtaș la vina ei, era isgonit pentru totdeauna de pe pământurile boerului Veveriță, iar tot avutul lor să fie vândut, ca să despăgubească, fie cât de puțin, marea pierdere ce au pricinuit prin furtul inelului.

Insă boerul Veveriță îmblânzi această sentință, hotărând ca și Marioara să nu fie închisă, ci să fie isgonită cu tatăl ei. Porunci chiar ca a doua zi în zori hotărîrea să fie înfăptuită.

Când Moș Ion și Marioara treceau, conduși de oamenii judecății pe la poarta conacului boieresc, ieși și Zoica să-i vadă. Această fată fără suflet și Dumnezeu devenise din nou veselă. Se îngrozea și ea la gândul ca Marioara să

Judecătorul citind sentința prin care Marioara era osândită

fie osândită la moarte; era însă foarte mulțumită, aflând că Marioara va fi isgonită din locurile acelea. Era mereu stăpânită de teama că într'una din zile Marioara i-ar putea lua locul. Acum se scăpase de teama aceasta. Și așa, vechea ei ură, răutatea inimei sale biruiră din nou.

Într'una din zile, duduia Ancuța, văzând coșulețul de flori ce-i adusese Marioara, zise Zoichii: „Ia de aici coșulețul acesta, fiindcă trezește în mine amintiri foarte triste și nu pot să mă uit la el, fără un sentiment de durere!"

Zoica îl luase atunci în odaia sa, iar în momentul când Marioara, fiind isgonită, trecea pe la poarta conacului, Zoica ieșise cu coșulețul în mână și întinzându-l Marioarei, îi zise: „Ia-ți înapoi darul, căci stăpâna mea nu primește nimic din partea ta. Slava ta a trecut, ca și florile pentru care știai cum să te învârtești, ca să fii cât mai bine plătită. Din parte-mi simt o plăcere, ca să-ți înapoez coșulețul".

Il aruncă la picioarele Marioarei și se întoarse la conac, râzând batjocoritor și trântind poarta cu sgomot.

Marioara ridică de jos coșulețul și își văzu înainte de drum, vărsând lacrimi de durere. Tatăl său n'avea măcar un băț, ca să se sprijinească, iar ea nimic altceva decât coșulețul acela. De o sută de ori, poate, își întorcea privirile, ca să vadă încă odată casa părintească, până ce, în sfârșit, și casă și conac și clopotnița bisericii pierîră îndărătul unei coline împădurite.

Moș Ion și Marioara isgoniți dela moșie

Paznicii lăsară pe Moș Ion și pe Marioara la granița pământurilor boerești, graniță care se găsea în mijlocul unei păduri. Moș Ion, obosit de mâhnire și durere, se așeză pe o piatră acoperită cu mușchiu și umbrită de un stejar bătrân.

„Vino, copila mea, zise el, cuprinzând pe Marioara în brațele sale, vino să mulțumim întâiu lui Dumnezeu că ne-a scos din închisoarea cea întunecoasă și ne-a dus sub cerul liber și la aer curat. Să mai mulțumim că ne-a scăpat viața și mi te-a dăruit din nou pe tine, iubitul meu copil".

Și îndreptară amândoi lui Dumnezeu o rugăciune de mulțumire și de recunoștință. Rugăciunea aceasta le făcu mult bine, aducându-le din nou în suflete speranță și mângâiere.

8. Un prieten la vreme de nevoie

Pe când Moș Ion și Marioara stăteau pe piatra dela umbra stejarului, iată că Andrei, vechiul vânător al boerului Veveriță, trecea prin pădure. Andrei ținea mult la Moș Ion, cu care odinioară călătoriseră împreună, însoțind pe stăpânul lor. Andrei se sculase mai înainte de a se lumina de zi, urmărind prin pădure un cerb frumos.

„Bună dimineața, Moș Ioane, zise el, oare tu ești aici? Am crezut așa, când ți-am auzit glasul și văd că nu m'am înșelat. Care va să zică, v'au alungat dela casa și vatra voastră. Imi dau seama cât de dureros trebue să fie ca tocmai la bătrânețe să fii constrâns să-ți părăsești căminul.

— Până unde se întinde cerul albastru, îi răspunse Moș Ion, până acolo pământul este sub stăpânirea lui Dumnezeu și peste tot dragostea Lui veghează asupra noastră.

— Sfinte Dumnezeule! exclamă vânătorul cuprins de milă, v'au alungat, fără să vă dea măcar voie să vă luați cel mai mic lucru. Văd că n'aveți nici îmbrăcăminte pentru o asifel de călătorie.

— Acela care îmbracă florile, va avea grija să ne îmbrace și pe noi, zise Moș Ion.

— Și n'ați fi având nici bani? întrebă Andrei.

— Avem o conștiință curată, răspunse Moș Ion, cu aceasta suntem mai bogați, chiar dacă piatra pe care ședem, s'ar preface în aur și ar fi al nostru.

— Spune-mi sincer, îi grăi Andrei, n'ai bani?

— Toată averea mea este coșulețul acesta gol ce-l vezi la picioarele noastre. Cât crezi că am putea lua pe el?

— Mult, mult un galben, făcu Andrei, dar la ce să vă ajungă un galben?

— Dacă-i așa, îi răspunse Moș Ion zâmbind, suntem chiar bogați, dacă, pe de altă parte, Dumnezeu îmi lasă sănătoase aceste două brațe. Intr'un an împletesc eu cel puțin o sută de coșulețe ca acesta — și iată că am câștigat cât ne trebue, ca să putem trăi. Tata — Dumnezeu să-l ierte — a stăruit ca, în afară de grădinărit, să învăț și meseria de a împleti coșuri, pentru ca să am în timpul iernei o ocupație folositoare. Îi mulțumesc și după moartea lui. A

făcut și îngrijit de mine mai mult decât chiar de mi-ar fi lăsat ca moștenire o avere mare. Un suflet curat, un corp sănătos și o meserie cinstită sunt averea cea mai bună.

— Frumos din partea ta, zise Andrei, că te gândești în felul acesta. Ai dreptate. Cred că și grădinăritul ți-ar putea fi de folos. Decât vorba e, unde aveți de gând să mergeți acum?

— Cât mai departe de aici, răspunse Moș Ion, acolo unde nu ne cunoaște nimeni și unde ne va îndruma bunul Dumnezeu.

— Moș Ioane, grăi Andrei, ia mai întâiu din parte-mi bățul acesta tare și noduros. Din fericire, l-am luat cu mine, ca să mă sprijin pe el, când urc cărarea cea râpoasă de pe munte. Dar văd că tu n'ai măcar un băț de drum. Mai poftim și banii aceștia, adăugă el scoțând din buzunarul hainei o pungă de piele; îi am din sat unde am vândut aseară niște lemne".

Vânătorul Andrei ajutând pe Moș Ion și pe Marioara

Moș Ion îi răspunse și-i zise: „Bățul ce-mi dai, îl primesc și îl port ca amintire din partea ta; însă, bani nu pot primi. Ți s'au dat pe lemnele ce ai vândut, iar lemnele sunt ale boerului.

— Moș Ioane, tu omul cinstei, nu duce grija aceasta! Banii căpătați pe lemne i-am și dat boerului. Acum mai mulți ani, împrumutasem pe un țăran, căruia i se prăpădise vaca și care n'avea cu ce să plătească lemnele ce cumpărase dela boer. Eu uitasem chiar de acești bani. Insă ieri, omul, care acum stă mai bine, a venit și mi i-a dat fără ca eu să-i cer, pe deasupra mulțumindu-mi cu recunoștință. Prin urmare, vezi că Dumnezeu din ceruri îți trimite ajutor.

— Dacă-i așa, îl primesc, făcu Moș Ion și Dumnezeu să-ți răsplătească înzecit binele ce-mi faci. Vezi, Marioaro, zise el adresându-se fiicei sale, cu câtă bunătate Dumnezeu îngrijește de noi chiar dela începutul pribegiei noastre. Ne trimite, mai înainte de a părăsi locurile acestea, pe bunul și vechiul nostru prieten, care îmi dă un băț și bani de drum. Nici nu ne-am sculat încă de pe piatra pe care stăm și de unde îi am îndreptat rugăciunea noastră și El ne-a și venit în ajutor. De aceea, fii tare de înger și nu-ți pierde încrederea, căci Dumnezeu are grijă de noi".

Andrei își luă rămas bun, având ochii plini de lacrimi. „Drum bun, scumpul meu Moș Ion! Drum bun, dragă Marioaro! Din totdeauna am fost convins că sunteți oameni cinstiți și la fel cred și în clipa de față. Fiți încredințați că nevinovăția voastră va ieși într'o zi la iveală. Da, da! adăugă Andrei, Dumnezeu nu părăsește niciodată pe omul care merge pe drum drept și are încredere în El. Aveți pururi în minte adevărul acesta și mergeți cu bine!"

Andrei se despărți de prietenii săi foarte mișcat și luă drumul spre conacul boieresc. Cât despre Moș Ion, se sculă și el de pe piatră, își luă de mână copila și porniră amândoi pe drumul din pădure, mergând în lumea largă.

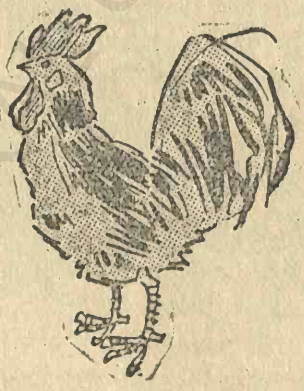

9. Pribegia lui Moş Ion şi a Marioarei

Moş Ion şi Marioara porniră din nou înainte pe durerosul drum al pribegiei. Făcuseră vreo şaizeci de chilometri, fără să poată descoperi undeva vreun adăpost.

Zi de zi, puţinii bani ce aveau îi cheltuiseră. Trăiau acum în lipsuri grele şi flămânzind. Totuşi, le venea foarte greu să întindă mâna şi să ceară de pomană. Insă, vrând, nevrând, au fost nevoiţi să facă şi pasul acesta.

Dela multe porţi fură alungaţi cu cuvinte de ocară. Alte ori li se dădea câte o bucăţică de mămăligă uscată, pe care nu o puteau mânca decât înmuind-o în apa dela fântână. Rar de tot căpătau ceva mâncare caldă sau vreo felioară de carne. Marioara chiar vedea cu câtă grijă oamenii alegeau să le dea felioara cea mai mică şi mai puţin bună. Şi după o zi în care erau mai mult flămânzi, decât sătui, se simţeau mulţumiţi, dacă puteau să găsească vreo şură sau vreun grajd, unde să se odihnească noaptea.

Intr'una din zile, drumul lor era mai toată vremea printre munţi şi dealuri păduroase. Merseră aşa, fără să dea de vreo locuinţă de oameni. Deodată Moş Ion se simţi rău. Ingălbeni la faţă, îşi pierdu cunoştinţa şi se prăbuşi la poalele unui deal acoperit cu brazi.

De spaimă şi nelinişte, biata Marioara era cât p'aci să-şi piardă şi ea cunoştinţa.

In zadar căută ea de jur împrejur ceva apă proaspătă, că nu găsi nicăieri o picătură. In zadar strigă după ajutor, că nu-i răspunseră decât ecourile munţilor şi văilor. Cât puteai cuprinde cu ochiul, nu se zărea nicio urmă de locuinţă omenească.

Tremurând toată, se urcă în vârful dealului, ca de acolo să poată vedea mai bine. Atunci zări în vale, de partea cealaltă a dealului, o casă ţărănească, înconjurată de lanuri de grâu şi de livezi şi aşezată singuratecă în pădure.

Marioara dete fuga la casa aceea, unde sosi aproape fără răsuflare. Cu lacrimi în ochi şi cu glasul zdrobit de durere, se rugă de ajutor. Ţăranul şi ţăranca, amândoi oameni bătrâni, dar buni la suflet şi milostivi, fură foarte mişcaţi, văzând pe această fată, palidă, cu ochii plini de lacrimi şi cuprinsă

de spaimă. Femeia zise bărbatului său: „Inhamă un cal la căruța cea mică și să mergem să-l aducem aici pe bietul bolnav".

Țăranul se duse să înhame, iar nevastă-sa pregăti o saltea, umplu un ulcior cu apă rece și mai luă o sticlă cu oțet, ca să-i frece lui Moș Ion tâmplele. Căruța, însă, nu putea merge până la locul unde zăcea Moș Ion, decât făcând un ocol mare. Văzând aceasta, Marioara luă apa și oțetul și se grăbi să se întoarcă la tatăl său, mergând tot pe cărarea pe care venise.

Il găsi ceva mai bine și șezând la umbra unui brad. Sărmanul Moș Ion intrase în griji din pricină că Marioara întârzia să se întoarcă. De aceea, simți o mare bucurie, văzând-o din nou lângă dânsul.

Pe un deal împădurit, Moș Ion se simți rău și își pierdu cunoștința

Moș Ion fu pus în căruță și dus la casa celor doi țărani, care se arătaseră așa de buni.

Din fericire, la casa aceasta — o casă de gospodari destul de cuprinși — era o odaie goală. In această odaie fu culcat Moș Ion. Nevasta țăranului îi pregăti un așternut bun, iar Marioara se mulțumi să se culce pe o laviță din aceeași odaie, vrând să fie zi și noapte lângă tatăl său.

Boala lui Moș Ion nu era decât o s'ăbiciune pricinuită de lipsa de mâncare bună, de nopți rău dormite și de oboselile drumului. Buna țărancă făcea tot ce-i sta în putere, pentru ca Moș Ion să se facă bine. Nu cruța nici făină, nici ouă, nici lapte, nici unt— ba chiar tăie și câteva găini mai bătrâne, ca să-i gătească bolnavului supe întăritoare.

Țăranul și țăranca aveau obiceiul să meargă în toți anii la bâlciul dintr'un

sai din apropiere. De rândul acesta se înțeleseră între dânșii să stea acasă, iar cu banii ce ar fi cheltuit la bâlciu, să cumpere pentru Moș Ion câteva sticle cu vin mai bun și mai vechiu.

Marioara nu mai știa cum să le mulțumească. „Dumnezeule, zicea ea, oameni buni se găsesc, așa dar, pretutindeni și tocmai în locurile cele mai sălbatice întâlnești inimile cele mai milostive".

Marioara nu se depărta dela căpătâiul tatălui său, ceea ce nu însemnă că stătea toată ziua cu brațele încrucișate. Știa să coasă și să împletească de minune și toată ziua cusea și împletea pentru gospodăria binefăcătoarei sale. Nu o vedeai stând o clipă, fără să muncească. Stăpâna casei era încântată de sârguința Marioarei și de purtarea ei așa de bună și de modestă.

Ingrijirile și mâncarea bună îi folosiră de minune lui Moș Ion. In curând se simți bine și părăsi așternutul. Acum căută să muncească și el ceva și de

Frumosul coșuleț împletit de Moș Ion pentru stăpâna casei

aceea se gândi să împletească din nou coșulețe. Marioara îi aduse ramuri de salcie și de alun.

Impleti mai întâiu un foarte frumos coșuleț de mână pentru stăpâna casei în semn de recunoștință. Coșulețul acesta era foarte reușit și ca frumusețe și ca soliditate. Pe capac, Moș Ion împletise cu niște ramuri de salcie, văpsite în roșu, inițialele numelui țărăncii și data, iar pe o latură a coșulețului făcuse din ramuri, văpsite în câteva culori, o casă țărănească cu acoperișul ei de paie și, alături, câțiva brazi.

Stăpâna casei rămase încântată de darul lui Moș Ion. Mai cu seamă

casa țărănească împletită, care semăna așa de bine cu casa ei, îi făcu o deosebită plăcere.

După ce Moș Ion se întremă bine de tot, zise celor doi gospodari, care îl primiseră și-l îngrijiseră așa de bine: „E multă vreme, de când v'am căzut povară pe cap; acum să-mi dați voe să-mi iau din nou bățul de drum".

Însă bătrânul țăran îi apucă de mână și-i zise: „Ce-s vorbele astea, prietene? Cred că nu v'am făcut vre-o supărare. De ce vroiți să plecați dela noi? Știu că ești un om cu judecată, dar vorbele ce ai spus acum nu sunt la locul lor".

La rândul ei, buna țărancă, ștergându-și cu șorțul lacrimile din ochi, grăi

Marioara ducând apă și lapte lui Moș Ion

zicând: „Stați la noi! Uite că iarna a început să bată la ușă și au îngălbenit frunzele arborilor. Ori nu cumva ții cu orice chip să cazi din nou bolnav?".

Moș Ion, însă, le spuse că vroia să plece, tocmai ca să nu le fie lor o povară foarte grea.

„Cât despre povară, să nu duci nici o grijă, îl răspunse țăranul. În odaia în care locuiți, nu ne faceți nici cea mai mică supărare. Pe de altă parte, vă câștigați singuri tot ce aveți nevoe.

— Așa este! îi întări nevastă-sa vorba. Numai Marioara câștigă totul cu cusutul și împletitul. Și dacă d-ta, Ioane, vrei să împletești coșulețe, să fii sigur că vei avea de lucru. Acum câteva zile, când m'am dus la botezul unui copil al morăriței, luasem cu mine frumosul coșuleț ce mi-ai făcut. Toate femeile, care erau acolo, mi-au spus că și ele doresc să aibă astfel de coșulețe, așa că pot să-ți aduc multe comenzi și să nu rămâi fără lucru".

Moș Ion și Marioara primiră să stea și mai departe, iar stăpânii casei se bucurară foarte mult de această hotărîre.

10. Zile de bucurie pentru Moş Ion şi Marioara

Moş Ion îşi orânduise în mica locuinţă o gospodărie a lor, aşa cum doreau. Îşi făcură rost de câteva mobile pentru odaie şi de câteva vase de pământ pentru bucătărie. Marioara se simţea fericită că poate să gătească din nou mâncare pentru tatăl său. Amândoi erau mulţumiţi de traiul liniştit ce-l duceau. Stăteau frumos de vorbă, Moş Ion împletind coşuleţe, iar Marioara lucrând la vreo cusătură.

De cele mai multe ori, se duceau seara după masă în odaia stăpânilor casei, care ascultau cu cea mai mare plăcere cuvintele înţelepte şi povestirile pline de învăţături ale lui Moş Ion. De aceea, iarna, cu tot viscolul şi gerul, trecu pentru dânşii, fără măcar să o simtă.

In apropierea casei se găsea o grădină destul de întinsă, dar care fusese lăsată în părăsire. Ţăranul şi nevastă-sa, având mult de lucru la câmp, nu puteau să se ocupe şi de grădină şi nici nu se pricepeau tocmai bine la grădinărit. Moş Ion, însă, luă asupra sa să îngrijească de grădină.

Incă din toamnă făcuse câteva pregătiri, iar la primăvară, îndată ce se topise zăpada, lucrau la grădină şi el şi Marioara de dimineaţa până seara. Grădina a fost împărţită în răzoare, în care au semănat legume şi le-au împodobit de jur împrejur cu cimbru. Pe cărări au aşternut un strat de nisip fin şi curat.

Insă Marioara nu se linişti, până ce Moş Ion nu-i aduse dela târg şi câţiva trandafiri, cepe de liliac, seminţe de floarea ursului, de floarea soarelui, de micsandre şi de alte flori frumoase. Le semănă, le îngriji şi avu bucuria să vadă răsărind tot felul de flori minunate în acel ţinut sălbatic, unde nici nu se cunoşteau măcar. In curând grădina înverzi şi înflori aşa de frumos, că dădea o înfăţişare mult mai plăcută acelei văi închisă de păduri întunecoase.

La fel ca grădinei de flori, şi grădinei de pomi roditori îi merse foarte bine sub priceputa îngrijire a lui Moş Ion. Binecuvântarea lui Dumnezeu se lăsa peste tot pe ce punea el mâna.

Moş Ion devenise din nou omul vesel şi bine dispus. Zâmbind, îşi făcea observaţiile sale despre plante şi flori, dar nu spunea niciodată de două ori aceleaşi lucruri, ci găsea mereu ceva nou de povestit.

In cele dintâi zile ale primăverii, Marioara găsise câțiva toporași, crescuți în gardul de mărăcini din jurul grădinei, și făcuse primul buchet pe care, potrivit obiceiului ei, se grăbi să-l ducă tatălui său.

„Foarte frumos din partea ta, draga mea copilă, zise Moș Ion zâmbind și luând bucheţelul cu flori albastre. Decât, ascultă, grăi el mai departe, este interesant de știut că toporașii, aceste flori așa de drăguțe, cresc mai cu seamă printre mărăcini. E un fapt plin de învățătură pentru noi înșine. Cine și-ar fi putut închipui vr'odată că noi vom avea parte de atâtea bucurii în mijlocul acestor păduri și sub vechiul acoperiș de paie al casei în care locuim? Să știi, așa dar, că în viață nu este situație, oricât ar fi ea de dureroasă și spinoasă, care să nu ascundă spini și o bucurie adevărată și liniștită. Fii, dar, pururi bună

Moș Ion și Marioara lucrând în frumoasa grădină

și credință tare și oricât ar fi de grele suferințele ce te așteaptă, vei găsi totdeauna în sufletul tău o bucurie liniștită și adevărată".

Intr'o zi, o femeie dela oraș veni să cumpere niște cânepă și aduse cu dânsa și pe un băeţaș al ei. Pe când femeia se uita la cânepă și vorbea de preț, băiatul dădu fuga în grădină și se repezi cu amândouă mâinile la un trandafir, vrând să-i rupă toate florile, însă s'a înțepat rău de spinii trandafirului. La țipetele sale, alergară cu toții în grădină. Băiatul urla și plângea, văzându-și mâinile însângerate și blestema frumoasele flori, zicând că sunt niște preîăcute și mincinoase.

„Iată ce se întâmplă deseori și cu noi, oameni care nu mai suntem copii, zise Moș Ion. Ca și trandafirul, așa și fiecare plăcere are spinii săi, iar noi ne aruncăm asupra ei cu amândouă mâinile. Unul își prăpădește sănătatea cu jocuri și petreceri; un altul cu băutura sau cu ceva și mai rău.

„După aceea, plângem cu toții și ne văetăm și dăm vina pe plăcere. Spinii trandafirilor să ne servească drept înștiințare să nu alunecăm pe povârnișul petrecerilor vătămătoare. De aceea și omul e înzestrat cu judecată, ca să nu se lase târât orbește de pasiune și dorinți lacome".

„Într'o zi, pe când Moș Ion culegea niște mere din pom..." (pag. 39)

Ducând un asifel de traiu, făcut din muncă sârguitoare și înfrumusețat cu bucurii nevinovate, Moș Ion și Marioara petrecuseră trei primăveri și două

veri în acea casă așa de prietenoasă și așa de liniștită. Uitaseră aproape cu totul de suferințele lor din trecut.

Însă, când sosi toamna, când soarele arunca la amiazi umbre mult mai mari, când grădina își pierdu podoaba și arborii frunzele și când țeasta tirea se pregătea pentru odihna de iarnă, Moș Ion simți că i se taie puterile și că nu-i este tocmai bine.

Marioarei, însă, nu-i spunea nimic, de teamă că o mâhnește. Numai în observațiile ce făcea asupra florilor se vedea un sentiment de durere și tristețe, ceea ce mișca adânc pe Marioara.

Așa, într'o zi Marioara vru să rupă un trandafir, care înflorise toamna târziu, dar toate foile îi căzură din mână și se împrăștiară pe pământ.

„Iată cum este omul! zise Moș Ion. În tinerețe seamănă cu o rază de primăvară, care abia s'a deschis, dar ne trecem și noi ca rozele și puțini sunt anii noștri cei buni. De aceea, nu te făli, iubita mea copilă, cu frumusețea trecătoare a trupului, ci să râvnești la frumusețea sufletului, la virtute, care nu se vestejește niciodată".

Într'o zi, cam pe înserate, Moș Ion culegea, urcat pe scara din grădină, niște mere din pom și le dădea Marioarei, care le așeza cu băgare de seamă în coșuleț. Tot culegând mere, zise Marioarei: „Cum se joacă vântul rece al toamnei cu foile îngălbenite ale arborilor și cu părul meu alb! Toamna vieții mele a și sosit. La timpul său, va sosi și toamna ta".

Într'altă zi, văzând că Marioara pune în pământ niște semințe pentru primăvara viitoare, Moș Ion zise: „Așa ne vor pune într'una din zile și pe noi în pământ și ne vor acoperi cu țărână. Decât, nu te teme! Grăuntele pus în pământ încolțește, capătă o nouă viață și, prefăcut în floare, iese deasupra ca un adevărat biruitor.

„La fel vom ieși și noi într'o zi din noaptea mormântului, înviind în toată slava și frumusețea. Gândește-te la aceste cuvinte, când și eu voiu fi pus în mormânt. Iar floarea, ce-mi vei sădi pe mormântul meu, să fie pentru tine simbolul învierei și nemuririi".

Marioara se uită la tatăl său și văzu că Moș Ion are ochii plini de lacrămi. Biata fată se sperie și fu năpădită de presimțiri triste și rele.

11. Boala lui Moș Ion

La începutul iernii, care se lăsase foarte aspră, acoperind cu o zăpadă adâncă munții și văile, Moș Ion se îmbolnăvise deabinelea. Marioara îl rugase să-i dea voie să cheme pe un medic din orășelul vecin, iar bunul țăran, stăpânul casei, se duse îndată cu sania, ca să-l aducă.

Medicul dete lui Moș Ion diferite doctorii, iar la plecare, Marioara îl însoți până afară, întrebându-l dacă sunt speranțe ca tatăl ei să se facă din nou bine. Medicul îi răspunse că deocamdată nu e vreun pericol, dar că treptat, treptat, bolnavul va cădea într'un fel de lâncezeală, așa că, mai ales la vârsta lui înaintată, nu se poate aștepta la o însănătoșire deplină.

La cuvintele acestea, Marioarei îi veni aproape leșin, plânse și oftă. Își șterse însă lacrimile și se sili, mai înainte de a se întoarce la tatăl său, să-și ia o înfățișare mai veselă, pentru ca să nu-l neliniștească și mai rău pe bolnav.

Marioara îngrijea de Moș Ion cu dragostea cea mai mare. Îi citea în ochi dorințele și veghea la căpătâiul lui. Când ceilalți din casă voiau să-i mai ție locul, pentru ca să nu cadă bolnavă ea însăși și când după multe stăruințe o hotărau să se mai culce și ea puțintel, Marioara nu dormea decât, cum se zice, închizând un singur ochiu.

Tresărea, când auzea că tatăl său tușește. La cea mai mică mișcare a bolnavului, se apropia de pat, mergând în vârful picioarelor, ca să vadă ce face. Îi pregătea mâncările, care i-ar fi plăcut mai bine și îi le dădea cu toată dragostea. Îi potrivea pernele, îi citea din vreo carte și se ruga necontenit pentru dânsul. Deseori îngenuchia lângă patul lui și, înălțându-și mâinile și privirile spre cer, zicea: „Dumnezeule, dăruește-mi-l încă odată, cel puțin pentru câțiva ani!"

Cu munca și sârguința sa, stând de multe ori până la miezul nopții, cusând și împletind, Marioara isbutise să-și pună ceva bani de o parte. Acum însă își cheltuise și cel din urmă ban, ca să-i cumpere tatălui ei tot ce i-ar fi putut aduce vreo ușurare.

Moș Ion se făcuse, ce-i drept, ceva mai bine; totuși, simțea că nu e chip să scape de boala ce-l doborâse la pat. Cu toate acestea, era liniștit și nu-și pierdea curajul. De aceea, vorbea despre moartea sa cu cea mai mare liniște.

Marioara însă îi zicea, vărsând șiroaie de lacrimi: „Te rog, tată, nu-mi vorbi despre astfel de lucruri. Mi-e teamă să mă gândesc măcar la moartea ta. Ce am să mă fac singură, eu, care nu mai am pe nimeni pe lume?

— Nu plânge, iubita mea copilă, îi răspundea Moș Ion, întinzându-i mâna. Îți rămâne Tatăl cel bun din ceruri, după ce eu, tatăl tău de pe pământ, voiu părăsi lumea aceasta.

„Nu-ți duc grija cum și din ce ai să trăești. Dacă păsările își găsesc hrana lor, de ce nu ți-ai găsi-o și tu? Pe mine mă frământă alte griji. Mă frământă gândul și dorința să rămâi pururi bună, cinstită și inocentă, așa cum ești și astăzi.

„Tu, iubita mea copilă, încă nu știi cât de rea și stricată e lumea și ce oameni răi sunt pe pământ. Ooamenii aceștia vor râde de tine și vor zice că

Marioara îngrijind de Moș Ion, care căzuse bolnav

spul copilării, când le vei vorbi de frica lui Dumnezeu, de conștiință și de poruncile dumnezeiești. Fugi de dânșii, nu pleca urechea la lingușirile lor, nu primi darurile lor și nu crede în promisiunile lor.

„Marioaro! Păstrează bine și adânc în inima ta cuvintele spuse de tatăl tău în ajunul morții! Să nu faci nimic, să nu vorbești și să nu gândești nimic de care ai putea să roșești și să te rușinezi, când aș afla eu. Nu după mult, ochii mei se vor închide pentru totdeauna, așa că n'am să mai pot veghea asupra ta. Gândește-te numai că Tatăl tău ceresc te vede pretutindeni și citește în inima ta.

„Uită-te bine la mine, Marioaro! Dacă vei cădea vreo dată în ispita de a face rău, gândește-te la chipul meu palid, la lacrimile ce curg pe obrajii mei stinși!

„Vino, pune-ți mâna în mâna mea rece și slabă, în această mână care se va preface în curând în praf și țărână. Promite-mi că nu vei uita cuvintele mele! În ceasul de ispită să ți se pară ca și cum eu cu mâna mea cea rece te trag îndărăt din prăpastie.

„Știi, Marioaro, că și eu am avut parte în viață de suferinți mari și grele. Când a murit maică-ta, inima îmi semăna cu o grădină arsă de soare și uscată de o secetă lungă. Mângâierea am găsit-o, însă, în Dumnezeu. Vor veni și pentru tine astfel de zile: și tu tot în Dumnezeu să-ți cauți mângâiere. Să ai toată încrederea în Dânsul și să fii convinsă că El ajută pe ceice-L iubesc și prefac în bucurie durerile lor.

Mai înainte de a închide ochii, Moș Ion dă Marioarei povețe frumoase

„Îți aduci aminte ce durere a fost pentru tine, atunci când în pribegia noastră căzusem bolnav la drumul mare? Dar vezi că Dumnezeu s'a folosit de boala aceea, ca să găsim la gazdele noastre un locșor liniștit, unde am trăit în fericire mai bine de trei ani de zile. Fără această boală sau n'am fi găsit locuința lor, sau s'ar fi mărginit să ne dea ceva de-ale mâncării și apoi să ne lase să mergem mai departe pe drumul pribegiei. Fără această boală, nu i-am fi cunoscut de aproape pe acești oameni așa de buni și n'am fi legat cu dânșii o prietenie așa de strânsă. Toate bucuriile de care am avut parte aci, toate

zilele plăcute ce am trăit, le datorăm numai îmbolnăvirei mele. În chipul acesta, în zilele cele mai triste ale vieții putem să vedem bunătatea lui Dumnezeu.

„Adu-ți aminte că cea mai mare durere din viața noastră a fost atunci când te au învinuit de hoție, când, amenințată cu moartea și pusă în lanțuri, gemeai în fundul temniței, unde plângeam și oftam împreună. Cu toate acestea, sunt încredințat că suferința cumplită prin care ai trecut, va fi pentru tine un izvor de binecuvântare.

„Buna mea copilă! Văd că îndată ce pronunț cuvântul „moarte", ție îți curg din nou lacrimile. Nu mai plânge și nu crede că moartea e cine știe ce lucru groaznic!

„Nu plânge, copila mea, ci gândește-te numai că eu am să trec la o viață mai bună și mai fericită. Cât despre partea mea, eu mă bucur că voiu merge la Domnul Dumnezeu. Îți mai aduci aminte de bucuria nemărginită ce aveam, când în grădina noastră vedeam florile deschise în frumoasele dimineți de primăvară. Și cerul e comparat cu grădina cea mai frumoasă, cu raiul în care domnește o primăvară veșnică. Fii, așa dar, bună și umblă pururi pe drumul drept al vieții, pentru ca într'o zi să ne întâlnim din nou colo sus în cer. Aici, pe pământ, am fost împreună împărtășind atâtea suferințe și necazuri și ne curg lacrimi acum când e vorba să ne despărțim. Acolo, însă, vom fi împreună în bucurie și în fericire și nimic nu ne va mai despărți.

„Cât mă bucur, gândindu-mă că am să întâlnesc din nou pe maică-ta! Îți spun, dar, încă odată, Marioaro, fii pururi bună și nu părăsi drumul drept, iar dacă în viața de pe pământ îți va merge bine, nu uita bucuriile trecătoare pentru veșnica bucurie, care ni e pregătită în cer. Iar maică-ta și eu, plini de fericire, îți vom ieși întru întâmpinare, atunci când va veni ziua să părăsești și tu pământul acesta, și te vom lua în mijlocul nostru".

În felul acesta își întrebuința Moș Ion cele din urmă zile ale vieții sale, silindu-se să consoleze pe Marioara, pe care o lăsa acum singură pe lume. Așa o povățuia, ca să o ferească de ispitele și relele din lume. Fiecare din cuvintele lui era un grăunte bun, care cădea în pământ bun și primitor.

„Văd că te-am întristat și te-am turburat mult, dar aceste lacrimi sunt binefăcătoare. Însă, ceea ce este semănat cu astfel de lacrimi, prinde rădăcini mai lesne și crește mai bine, ca și grăuntele care e pus în pământ după o blândă și folositoare ploaie de primăvară".

12. Moartea lui Moş Ion

Marioara, văzând că boala tatălui său se înrăutăţeşte, se duse la târgul vecin şi dete preotului de acolo de veste, rugându-l să vie şi să cerceteze pe bolnav.

Preotul, un om bun şi respectabil, veni din ziua aceea de mai multe ori, silindu-se prin vorbe de alinare să întărească curajul lui Moş Ion şi să consoleze pe Marioara.

Intr'o după amiazi văzu însă, că starea bolnavului se înrăutăţise şi Moş Ion slăbise foarte mult. Moş Ion rugă chiar pe Marioara să iasă puţin din odae, având, zise el, să vorbească ceva în particular cu preotul. După ce Marioara intră din nou, Moş Ion îi zise: „Copila mea! Mi-am orânduit trebile sufletului şi ale conştiinţei mele, iar Sfinţia Sa va veni mâine să mă împărtăşească".

Marioara se sperie şi începu să verse lacrimi, gândindu-se că tatăl său se găseşte în primejdie de moarte. Numaidecât însă îşi făcu curaj şi îşi înghiţi lacrimile.

Ziua aceea şi până noaptea târziu, Moş Ion nu făcu decât să se roage şi să se gândească la cele veşnice. Chipul său era luminat de bunătate, de dragoste şi de speranţa în viaţa de dincolo de mormânt. Lacrimi calde îi curgeau dealungul obrajilor slăbiţi de boală. Iubitoare şi devotată, Marioara stătea nedespărţită lângă dânsul, unindu-şi rugăciunile şi lacrimile cu rugăciunile şi lacrimile lui. Şi stăpânii casei veniră în odaia bolnavului, fiind şi ei foarte mişcaţi şi înduioşaţi.

Sfârşitul lui Moş Ion se apropia din ce în ce mai mult. Stăpânii casei, care ţineau aşa de mult la dânsul, căutau să-i dea tot ajutorul cu putinţă. Intrau în tot momentul în odaie, întrebând cum îi mai merge. Iar Marioara îi întreba la rândul său: „Oare, nu credeţi că se poate face din nou bine?"

Stăpâna casei îi zise într'un rând: „Copila mea, îmi dau cu gândul că nu o poate duce mai mult, decât până ce înfrunzesc arborii".

Din ziua aceea Marioara privea cu teamă pe fereastra care dădea în grădină. Până atunci ea aşteptase cu bucurie sosirea primăverii. Acum însă vedea cu mâhnire cele dintâi frunze ce dăduseră pe un coacăz şi mugurii arborilor şi se cutremura când auzea cântecul vesel al cintezoiului. Ii dădeau

lacrimile în ochi, când vedea că răsăriseră ghiocei și brânduşile. „Dumnezeule, zicea ea, acum totul capătă o nouă viață și o nouă speranță. De ce numai bietul meu tată să moară fără vreo speranță?... Dar, adăugă ea, îndreptându-și privirile spre cer, adevărul este că, după cuvintele Domnului nostru Iisus Cristos, nu moare, ci merge colo sus, unde începe o nouă viață".

In timpul zilei și în nopțile în care Moș Ion nu putea să doarmă, Marioara îi citea ore întregi din cărțile sfinte, iar Moș Ion asculta cu băgare de seamă și simțea multă ușurare.

Intr'una din astfel de nopți, pe când razele lunei, pătrunzând prin fereastră, luminau odaia, după ce Marioara îi citise frumoasa rugăciune ce ne-a învățat Iisus Cristos, luă cartea în mână și zise: „Ascultă, Marioaro, cea din urmă rugăciune ce o fac pentru tine".

Și Moș Ion începu cu glasul slab și stins: „Părinte ceresc, eu nu mai am mult de stat pe pământ! Copila mea însă are înaintea ei o viață lungă. Păzește-o, Te rog, de orice rău, de orice greșeală și rătăcire. Câtă vreme am fost eu pe pământ, am păzit-o în numele Tău cel sfânt. Acum însă eu viu la Tine. Fă ca să nu se îndepărteze niciodată din drumul dreptății și al adevărului. Amin!"

Cu glasul întretăiat de lacrimi și oftaturi, Marioara răspunse și ea: „Amin!"

Moș Ion își puse din nou capul pe pernă, vrând să se odihnească. Ținea în mână cartea, care nu era alta decât Sfânta Scriptură. O cumpărase, după ce fusese gonit dela vechea sa locuință și pentru a strânge banii cât costa, își rupsese, cum se zice, în toate zilele câte o bucățică dela gură.

După un răstimp, Moș Ion grăi din nou și zise: „Iubita mea copilă, îți mulțumesc încă odată pentru dragostea ce mi-ai arătat în tot timpul boalei mele. Te las singură și săracă și nu pot să-ți dau altceva decât binecuvântarea mea și această carte sfântă. Fii pururi bună și cu credință în Dumnezeu și binecuvântarea nu va rămânea fără folos. Păstrează-o, citește-o și caută să te ții de sfintele ei învățături".

Buchetul făcut de Marioara, care îl puse în mâna lui Moș Ion

Pe la orele trei după miezul nopții, Moș Ion zise: „Marioaro, mă apasă greu pe piept, deschide puțin fereastra".

Marioara deschise fereastra, iar Moș Ion, văzând cerul plin de stele, grăi din nou: „Vezi cât de frumos este cerul! Ce sunt florile pământului față

de neperitoarele stele? Acolo merg eu! Caută să te porți în viață în așa fel, ca și tu să poți veni în cer".

Spunând aceste cuvinte, Moș Ion căzu din nou în pat și adormi senin și liniștit — dormind somnul fericirii veșnice.

Dintru început, Marioara crezuse că Moș Ion leșinase. Până atunci ea nu văzuse pe cineva să moară. Fiind cuprinsă de teamă și neliniște, se duse de trezi și chemă pe stăpânii casei, care se grăbiră să vie în odaie și văzură că Moș Ion încetase din viață. Marioara, înțelegând și ea adevărul, îmbrățișe în hohote de plâns trupul mort al tatălui ei și-i sărută obrajii îngălbeniți.

„Tată, bunul meu tată, zicea ea, vărsând lacrimi, cum să-ți răsplătesc tot binele ce mi-ai făcut, toată înțeleapta învățătură ce mi-ai dat? Cu cea mai adâncă recunoștință îți sărut această mână înghețată, mâna care a lucrat toată viața pentru mine și m'a umplut de binefaceri. Și iartă-mă, dacă vreodată te-am supărat și te-am mâhnit!"

Marioara citind din Sfânta Scriptură lângă Moș Ion, care murise

Stăpânii casei plângeau și ei foarte mișcați și îndurerați.

Toată ziua și noaptea următoare, Marioara nu se despărți o clipă de trupul tatălui său. Plângea și se ruga pentru dânsul. Iar mai înainte ca Moș Ion să fie închis în sicriu, Marioara luă o ramură de rozmarin, câteva brânduși și micșunele, făcu un buchet și-l puse în mâna lui Moș Ion, care în viață semănase și îngrijise așa de multe flori. Dar când au început să bată cuiele în sicriu, fiecare lovitură de ciocan îi pătrundea până în adâncul inimei, în cât sărmana fată aproape își pierdu cunoștința.

Stăpâna casei o luă atunci din odaie și o rugă să se culce puțin în patul său, ca să se mai odihnească.

Îmbrăcată într'o rochie neagră, ce-i împrumutase o fată din satul vecin, Marioara, mergând după sicriu, însoți pe tatăl său până la mormânt. Era ea

însăşi slabă şi palidă ca un mort. Toţi câţi o vedeau, o compătimeau pe această orfană, care nu mai avea pe nimeni şi niciun sprijin pe pământ.

Moş Ion, fiind străin de locul acela, fu înmormântat într'un colţ al cimitirului, aproape de zidul de împrejmuire. Mormântul său era umbrit de doi brazi înalţi. Preotul ţinu o cuvântare înduioşată, tălmăcind următoarele cuvinte ale lui Iisus: „Dacă bobul de grâu nu cade în pământ şi nu putrezeşte, nu dă rod; însă, dacă putrezeşte, va da roade din belşug". Lăudă răbdarea şi smerenia cu care Moş Ion îndură toate încercările şi suferinţele din viaţă, arătând că lasă o pildă foarte frumoasă de urmat. Avu cuvinte de mângâere pentru atât de întristata şi amărâta Marioara. Mulţumi oamenilor, care primiseră şi adăpostiseră pe Moş Ion şi pe Marioara, pentru toată grija şi dragostea ce au arătat, îndemnându-i ca de azi înainte să fie ei locul de tată şi de mamă pentru Marioara, care rămânea lipsită de orice sprijin şi de orice ajutor.

Marioara cerceta foarte des mormântul lui Moş Ion, plângea şi se ruga acolo ceasuri întregi. „Nicăieri nu mă pot ruga mai bine şi mai din inimă, decât aici la mormântul tatălui meu, îşi zicea ea. Aici, în mormântul acesta, stă pentru mine lumea întreagă şi toată consolarea".

BCU IASI CENTRU UNIVERSITARY

13. Alte suferinţe pentru Marioara

Din ziua morţii tatălui ei, Marioara era mereu tristă şi amărîtă. Se părea că pentru dânsa florile pierduseră frumoasele lor culori. Brazii din jurul casei îi păreau aşa de întunecaţi şi negri, ca şi cum ar fi fost îmbrăcaţi în doliu. Cu timpul însă, se mai potoli şi durerea ei; numai că acum sărmana fată avu parte de noui suferinţe.

Dela moartea lui Moş Ion totul se schimbase la casa unde era adăpostită. Cei doi ţărani aşa de primitori dăduseră casa şi gospodăria fiului lor unic, un tânăr bun şi liniştit, care luase în căsătorie o fată frumoasă şi bogată. Foarte mândră şi îngâmfată de frumuseţea ei, femeia aceasta era de o nespusă sgârcenie. Mândria deşartă şi sgârcenia făcuseră ca figura ei să capete o expresiune respingătoare. Nu făcea nimic din ce ar fi putut să fie plăcut socrilor ei. Dimpotrivă, până şi puţina mâncare le o dădea cu părere de rău şi supărată. Le făcea zilnic tot felul de mizerii, arătându-le mereu că-i sunt o povară de nesuferit. Bieţii bătrâni stăteau mai toată ziua închişi în mica lor odaie din dosul casei şi nu intrau decât foarte rar în odaia în care stătea nora lor.

Nici cu bărbatul ei nu se purta mai bine. Îi vorbea în chipul cel mai grosolan şi îi amintea de sute de ori pe zi, că i-a adus o zestre mare. Ca să n'aibă toată ziua ceartă şi scandal, bietul om răbda şi tăcea. Această femeie aşa de rea nu-i dădea voe să-şi vadă părinţii, temându-se că le va duce ceva în ascuns. Tânărul nu îndrăznea să-i viziteze decât seara târziu, după ce isprăvea toată treaba de peste zi.

In orele acelea stăteau cu toţii trişti, iar el îşi plângea înaintea lor marea durere.

„Da, da, zicea ţăranul cel bătrân, am avut ce am meritat. Tu, femeie, te-ai lăsat înşelată de strălucirea banilor şi tu, fiule, de strălucirea frumuseţii, pe când eu din parte-mi nu m'am împotrivit în deajuns stăruinţelor voastre. Acum ne-am primit tustrei pedeapsa cuvenită. Ar fi trebuit să ascultăm de sfatul lui Moş Ion. Ori de câte ori a fost vorba, lui nu-i plăcuse niciodată căsătoria aceasta. Imi aduc aminte de spusele lui şi mă gândesc mereu la ele.

„Iţi aminteşti, nevasto, când ziceai într'o zi: „Zece mii de galbeni sunt o sumă frumoasă!" Iar Moş Ion îţi răspundea: „Te înşeli, nu sunt o sumă frumoasă. Florile din grădină sunt de o mie de ori mai frumoase. De aceea, zi mai

bine că sunt o sumă, care cântăreşte greu. Da, e adevărat că zece mii de galbeni sunt o povară grea şi că îţi trebue umeri puternici, ca să o poţi purta. Şi pentru ce vă lăcomiţi după bani aşa de mulţi? Slavă Domnului, până acum n'aţi dus lipsă de nimic şi chiar v'a prisosit câte ceva. Credeţi-mă că prea mulţi

Bătrânul preot căutând să înalţe curajul Marioarei

bani nu sunt un bine. Oricât de bună şi de trebuincioasă e ploaia, dar când vine prea mare, prăpădeşte până şi plantele cele mai sănătoase din grădină". Aşa vorbea Moş Ion şi parcă îl aud şi acum.

„Tu, fiule, i-ai zis într'un rând: „Dar fata, pe care vreau să o iau de

nevastă, e frumoasă, ca un trandafir". Iar înțeleptul Moș Ion ți-a răspuns: „Dar o floare nu este numai frumoasă, ci întrunește într'însa frumusețea și bunătatea. Ea ne dă darurile cele mai alese, căci din floare se scoate ceara cea curată și mierea cea atât de plăcută la gust". Așa ne spunea Moș Ion, noi însă n'am vrut să-l ascultăm. Vedem acum câtă dreptate avusese. Ceea ce odinioară ni se părea că este cea mai mare fericire, este astăzi nenorocirea noastră cea mai mare. Dumnezeu să ne dea putere ca să putem îndura și răbda, căci alt ceva nu mai e de făcut".

Așa își vorbeau tustrei împreună.

Cât despre Marioara, ei îi mergea acum rău de tot. Fusese nevoită să

Pentru Marioara, locul cel mai iubit era mormântul lui Moș Ion

le lase celor doi bătrâni odaia în care locuise până atunci. Cu toate că în casă mai erau goale și alte odăi destul de frumoase, tânăra țărancă îi dădu din răutate odaia cea mai proastă din toată casa. Pe lângă aceasta, îi făcea mereu tot felul de necazuri și o chinuia fără pic de milă. O certa într'una și ori cât de mult muncea sărmana Marioara și ori câtă osteneală își dădea, ca să-i fie pe plac, nu era chip să mulțumească pe femeia cea rea la suflet.

Marioara simțea că e socotită în casă ca o povară nesuferită. Cei doi bătrâni nu-i puteau fi de nici un ajutor, mai ales că ei înșiși îndurau și sufereau așa de mult.

De aceea, deseori se gândea să plece de acolo, dar încotro să meargă?

Într'una din zile merse să ceară sfat dela preotul din satul vecin. Preotul îi zise: „Copila mea, nu mai e chip să stai în casa aceea. E adevărat că răposatul tău tată ți-a dat o creștere foarte bună și că știi bine tot ce trebuie pentru gospodăria unei case. Decât acum ți se cere să faci servicii ca o slujnică de rând și te împovărează cu munci ce întrec puterile tale și pentru care nu ești făcută. Totuși, te sfătuesc să nu pleci numaidecât și să rătăcești la întâmplare în lumea largă. Mai stai, muncește cât poți și roagă-te lui Dumnezeu, așteptând cu încredere ca El să te scape din greaua stare în care te găsești. In vremea aceasta am să caut și eu din parte-mi să-ți găsesc un serviciu într'o familie bună și cum se cade. Ai încredere în Dumnezeu, rabdă și această încercare, iar Dumnezeu va schimba totul în bine".

Marioara mulțumi preotului pentru aceste sfaturi, promițându-i că le va urma întocmai.

Pentru dânsa locul cel mai iubit de pe pământ era mormântul lui Moș Ion. Sădise acolo un trandafir. „Ah! zicea ea plângând, pe când îl punea în pământ, de ce nu pot sta aci toată vremea? L-aș stropi cu lacrămile mele, așa că în curând o să înverzească și o să dea flori".

Trandafirul acesta se acoperise de frunze verzi și bobocii de roză începură să se deschidă. Marioara își zicea: „Tata avea dreptate când spunea că viața omului seamănă cu un trandafir. Trandafirul este uneori uscat și pleșuv și nu vezi pe el decât numai spini. Insă, dacă știi să aștepți, sosește din nou vremea când se îmbracă în frunze verzi și se împodobește cu florile cele mai frumoase. Pentru mine, acum e vremea spinilor, dar n'am să pierd curajul și tăria. Cred în cuvintele tale, iubitul meu tată, și voiu apuca, poate, și eu vremea, ca să văd că în adevăr răbdarea duce la bun sfârșit".

14. Isgonirea Marioarei

Printre tot felul de suferințe ce avea de îndurat biata Marioara, veni și ziua de 24 Iunie, care era ziua onomastică a răposatului ei tată. Pentru întâia oară în viața sa, ea salută această zi cu lacrimi și oftări. Odinioară, Marioara îi făcea tatălui său o bucurie oarecare în această zi: îi dădea un cadou, îi gătea o mâncare mai bună, îi cumpăra o sticlă cu vin și împodobea masa cu flori.

Acum însă făcu altceva: îi veni gândul să împodobească, așa cum era obicelul în partea locului, mormântul tatălui său cu flori. Luă de pe dulap frumosul coșuleț, care fusese pricina nenorocirilor ei, îl umplu cu flori și verdeață și se duse disdedimineață la cimitir. Puse florile pe mormânt și le stropi cu lacrimi.

„Iubitul meu tată, zicea Marioara plângând, tu ai semănat cu flori drumul vieții mele, iar eu n'am cum să-ți răsplătesc tot ce ai făcut pentru mine; cel puțin volu împodobi cu flori mormântul tău".

După ce stătu o bucată de vreme, plecă lăsând coșulețul pe mormânt. Știa că nu-l ia nimeni, mai ales că țăranii, care o cunoșteau, o binecuvântau pentru bunătatea ei și se rugau pentru odihna sufletului lui Moș Ion.

Ziua următoare, Marioara și cu ceilalți oameni dela casa unde era adăpostită, strângeau fânul din livedea cea mare de lângă pădure. In vremea aceasta însă, o bucată de pânză de borangic, pusă să se usuce în grădina din apropierea casei, pieri, fiind luată fără să se știe de către cine.

Țăranca cea tânără și rea nu observă dispariția bucății de pânză decât tocmai pe înserate. Neîncrezătoare, cum sunt toate persoanele sgârcite, bănui pe Marioara.

Pe când trăia, Moș Ion povestise celor doi țărani bătrâni întâmplarea cu inelul pierdut. Aflase și băiatul lor, care avusese nesocotința de a-l spune și nevestei sale.

Și așa, când în faptul serei, Marioara, purtând grebla pe umeri și având în mână un ulcior de pământ, se întorcea dela livede cu alte fete, tânăra țărancă se repezi la dânsa ca o adevărată viperă, îi spuse un potop de cuvinte de ocară și îi ceru să dea înapoi bucata de pânză.

Marioara răspunse cu blândeţe că nici nu era cu putinţă să fi luat pânza, deoarece ea stătuse toată ziua la livede împreună cu cellalţi oameni ai casei. „Se prea poate, adăugă ea, să fi trecut vreun străin şi s'o fi luat". Chiar aşa se şi întâmplase. Insă femeia cea rea la suflet îi strigă înfuriată : „Hoaţo ! Crezi că eu nu ştiu că tu ai furat un inel şi că abia ai scăpat de sabia călăului ? Să pleci şi să te cari chiar acum de aici ! Nu vreau să mai ţiu în casa mea pe o hoaţă şi ticăloasă ca tine".

Se amestecă în vorbă şi bărbatul ei şi-i zise : „Nu te va lăsa inima să o goneşti chiar în seara aceasta. Vezi că se înoptează. Dă-i să mănânce şi las-o să doarmă la noapte, aici. E obosită, fiindcă toată ziua a muncit pentru noi.

— Nu-i dau voie să stea nici o oră! urlă ea scoasă din fire. Iar tu să taci, că de unde nu, ştiu eu cum să-ţi astup gura !"

„Hoaţo! Să te cari chiar acum de aici!" zise Marioarei femeia cea rea

Tăcu şi bărbatul, văzând că sfatul său mai mult strică decât drege.

Marioara nu răspunse la cuvintele de ocară. Işi strânse ce bruma de lucruri avea, făcu o legătură, pe care o luă la subsioară, mulţumi plângând pentru tot binele de care avusese parte în casa aceea, jură că nu e de loc vinovată şi mai înainte de a pleca, se rugă să i se dea voe să-şi ia rămas bun dela cei doi ţărani bătrâni, care fuseseră binefăcătorii ei.

„Iţi dau voie, răspunse cu dispreţ femeia cea rea; mi-ar părea chiar foarte bine, dacă îi iei şi pe dânşii, căci văd că moartea întârzie să vie şi să mă scape de ei".

Sărmanii bătrâni, care auziseră totul, plângeau împreună. O consolară pe Marioara, aşa cum putură mai bine, şi-i deteră ca să aibă de drum puţinii

bani ce le rămăseseră. „Mergi, iubită Marioară, îi ziseră ei, cu încredere și speranța în Dumnezeu și nu ne uita și pe noi!"

Se înserase deabinelea, când Marioara, purtându-și la subsioară legătura cu lucrurile sale, porni pe cărarea, care ducea în vârful dealului. Acolo era mormântul lui Moș Ion și Marioara ținea să-l viziteze încă odată. Când sosi la mormânt, se lăsase noaptea deplină. Ei însă nu-i era teamă să umble în întunerec printre morminte. Șezu jos lângă mormântul lui Moș Ion, vărsând șiroaie de lacrimi. Luna se ivi printre brazii negri și lumină cu palida ei lumină argintie florile de pe mormânt, Vântul nopții sufla, mișcând crăcile arborilor. Altcum, era o liniște desăvârșită, așa cum este noaptea la cimitir.

„Iubitul meu tată, se tânguia Marioara, bine că nu mai trăiești, ca să nu vezi noua nenorocire ce a dat peste mine! Acum tu ești fericit și nu mai ai nici

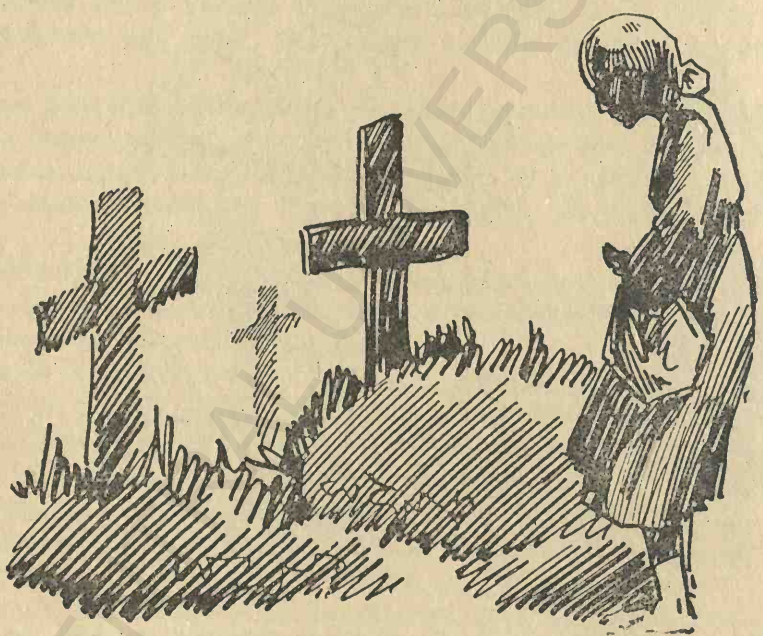

Isgonită, Marioara merse noaptea la cimitir

o durere. De ce nu sunt și eu cu tine? Nici o dată n'am fost mai nenorocită decât în clipele de față!

„Atunci când razele lunei străbăteau printre zăbrelele închisoarei mele, tu erai încă în viață. Acum însă, luna nu-ți luminează decât mormântul. Odinioară, când am fost isgonită dela casa noastră, te aveam pe tine, ocrotitorul și sfătuitorul meu. Acum însă, eu nu mai am pe nimeni; săracă, părăsită, bănuită de furt, peste tot sunt străină și rătăcesc singură pe lume. Mi se ia și până cea din urmă mângâiere a mea: aceea de a putea veni să plâng din când în când pe mormântul tău".

Un nou potop de lacrimi îi înecă vocea.

„Dumnezeule cel bun și sfânt, zise din nou Marioara, pleacă-Ți privirile

asupra unei biete orfane, care geme pe mormântul tatălui ei și ai milă de dânsa! Arată-mi bunătatea Ta și nu mă părăsi, căci Tu ești unicul meu sprijin".

Așa se ruga sărmana Marioara în întunerecul nopții din cimitir.

„Dar ce să fac și încotro să-mi îndrept acum pașii? se întrebă ea după câteva clipe de tăcere. E prea târziu, ca să mă pot duce și să cer adăpost pentru la noapte la vreo casă din sat. De altfel, poate nici nu m'ar primi, dacă le spun pricina pentru care am fost alungată".

Privind în jurul său, zări nu departe de mormântul lui Moș Ion o veche piatră de mormânt, răsturnată și acoperită de mușchiu. Inscripția de pe piatră era ștearsă de mult, așa că ținea loc de bancă, pe care ședea lumea ce venea la cimitir.

„Pe piatra aceasta și aproape de mormântul tatălui meu am să petrec noaptea, își zise Marioara. Se poate ca această noapte să fie cea din urmă când sunt aici și ca în viața mea să nu mai pot vedea mormântul iubitului meu tată. Mâine, mai înainte de a se lumina de zi, pornesc din nou la drum și mă duc acolo unde va voi să mă îndrepte mâna Tatălui din ceruri".

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

15. Un ajutor venit din cer

Marioara se așeză pe piatra de lângă zid la umbra întunecoasă a brazilor. Se acoperi pe obraz cu batista sa, care era toată udă de lacrimi. Sărmana Marioara era foarte mișcată în lăuntrul său. Se ruga cu atâta duioșie și căldură, că nici o limbă de om nu poate spune în cuvinte.

„Dumnezeule, zise ea suspinând, nu-mi trimiți un înger, ca să-mi arate drumul, pe care trebue să merg?"

Deodată, în întunericul nopții, auzi o voce blândă și prietenoasă, care o chema pe nume: „Marioaro! Marioaro!"

Marioara înălță ochii și rămase încremenită de spaimă. Inaintea ei stătea o ființă frumoasă și sveltă ca un înger din cer. Ochii acestei ființe străluceau de o drăgălășenie cerească. Avea obrajii roșii și mai frumoși decât o floare de persică, bucle bogate de păr auriu îi împodobeau capul și-i cădeau pe umeri. Imbrăcată într'o roche albă ca zăpada, ființa aceasta părea ca iluminată în razele lunei pline.

La vederea ei, Marioara fu străbătută de fiori puternici, căzu pe genunchi tremurând și strigă: „Dumnezeule, ce văd? Un înger care a venit să-mi ajute!"

„Iubită Marioaro, îi răspunse ființa aceea cu blândețe, eu nu sunt înger, ci o ființă pământeană, așa cum ești și tu. Dar e adevărat că am venit să-ți ajut și că Dumnezeu a ascultat rugăciunea ta fierbinte. Uită-te bine la mine; oare nu mă mai recunoști?

— Sfinte Dumnezeule! esclamă Marioara. Da, te recunosc: ești dudula Ancuța, fosta mea stăpână, care fusese așa de bună cu mine. Dar cum se face că ai venit pe vreme de noapte în locul acesta așa de pustiu și așa de îndepărtat de locuința părintească a dumitale?"

Dudula Ancuța ridică încetișor dela pământ pe Marioara, pe care o cuprinse în brațe și sărutând-o, îi zise printre lacrimi: „Bună și iubită Marioaro! Ți-am făcut o mare nedreptate! Ai fost foarte rău răsplătită pentru bucuria ce îmi făcuseși, atunci când îmi dăruiseși frumosul coșuleț, pe care îl văd aici lângă tine. Dar nevinovăția ta a ieșit la iveală. Ai putea, oare, să ne ierți pe mine și pe părinții mei? Din partea noastră vom căuta, atâta cât ne stă în putință, să îndreptăm răul și nedreptatea ce ți-am făcut. Dar iartă-ne, scumpă Marioaro!"

Marioara răspunse plângând : „Te rog, nu vorbi în felul acesta, scumpa mea dudue ! După bănuelile ce cădeau asupra mea, v'aţi purtat cu răposatul meu tată şi cu mine, cu multă blândeţe. Mie nici nu mi-a trecut vreodată prin gând să hrănesc ceva ură împotriva voastră. Singurul lucru ce mi-a rămas era gândul că d-ta şi părinţii d-tale aţi crezut despre mine că sunt o fiinţă rea şi nerecunoscătoare. Nu doream altceva decât ca într'o zi să recunoaşteţi nevinovăţia mea şi văd că Dumnezeu — slăvit să-I fie numele — mi-a împlinit această dorinţă'.

Duduia Ancuţa ţinu multă vreme îmbrăţişată pe Marioara, udându-i

Duduia Ancuţa ivindu-se ca un înger înaintea Marioarei

obrajii cu lacrămi. După aceea, îşi îndreptă privirile spre mormântul, care era la picioarele sale, îşi împreună mâinile şi zise cu glas de adâncă tristeţă : Tu, Moş Ioane, om aşa de bun şi de cinstit, tu ale cărui rămăşiţe pământeşti zac în mormânt; tu, care îmi erai aşa de drag încă din copilăria mea cea mai fragedă, tu, care mi-ai făcut cel dintâiu leagăn în care am fost pusă şi al cărui ultim dar a fost acest frumos coşuleţ care împodobeşte mormântul tău ! O, de ce nu mai trăeşti, de ce nu pot să te văd încă odată, ca să-ţi cer iertare pentru tot răul şi

toată nedreptatea ce ți-am făcut ? Da, mare e vina și greșala noastră ! Dacă am fi judecat mai bine lucrurile, dacă am fi avut mai multă încredere în vechea și încercata ta credință, tu n'ai fi fost acum în mormânt, ci ai fi trăit încă în mijlocul nostru. Iartă-ne ! Aici, la mormântul tău, jur și promit în numele părinților mei, ca răul ce nu-l mai putem îndrepta față de tine, să-l îndreptăm îndoit față de fiica ta și iubita noastră Marioară. Iartă-ne, Moș Ioane, iartă-ne !

— Bună duduie, zise Marioara, tatăl meu n'a păstrat nici cea mai mică amărăciune împotriva d-tale și a părinților d-tale. Dimineața și seara vă cuprindea în rugăciunile sale, așa cum obișnuia din totdeauna și v'a binecuvântat și în ora morții sale. Marioaro, îmi zise el mai înainte de a-și da ultima suflare, cred cu tărie că stăpânii noștri vor recunoaște într'o zi nevinovăția ta și te vor chema din nou pe lângă dânșii. Spune-le atunci că până în clipa morții sufletul meu a fost plin de respect, de dragoste și de recunoștință față de dânșii". Acestea au fost cele din urmă cuvinte ale răposatului meu tată".

Pe duduia Ancuța o năpădiră din nou lacrimile. „Vino, Marioaro, zise ea în sfârșit, și șezi lângă mine pe piatra aceasta. Încă nu pot să mă despart de mormântul acesta. Îmi pare că am fi aici chiar în altarul lui Dumnezeu și că binecuvântarea tatălui tău plutește deasupra noastră".

16. Ce căuta duduia Ancuța la cimitir

„Se vede bine că Dumnezeu te ocrotește, dragă Marioaro, zise dudula Ancuța, așezându-se pe piatra de pe vechiul mormânt. Să-ți povestesc în ce chip foarte simplu, dar tot atât de minunat, Dumnezeu m'a adus pe mine aici.

„Din ziua în care nevinovăția ta a fost descoperită, nu-mi mai găseam astâmpăr. Zi și noapte mă gândeam la tine și la tatăl tău și deseori plângeam. La rândul lor, părinții mei trmiseseră peste tot oameni să vă caute, dar n'a fost chip să vă găsească. Insă, acum trei zile am venit cu părinții mei la o casă de vânătoare ce nu e departe de aici și în care de douăzeci de ani încoace, nu locuia decât unul din pădurarii noștri.

„Cu noi veniseră și doi străini cu soțiile lor și cu fata unuia dintr'înșii. Tata și cei doi musafiri au petrecut toată ziua în pădure după niște treburi. Femeile au rămas acasă și spre seară mama se crezu datoare să facă cu ele o partidă de cărți.

„Mie însă, jocul de cărți nu-mi face nicio plăcere; de aceea, însoțită de fata pădurarului, am ieșit tocmai când soarele apunea așa de frumos îndărătul munților, să cercetez împrejurimile și să mă mai răcoresc în aerul așa de curat și de plăcut al serei.

„Așa am străbătut satul și am ajuns până la poarta cimitirului. Incă de când eram în vârstă mică, mi-a plăcut să mă plimb prin cimitir și să citesc inscripțiile de pe morminte. Și așa, am intrat în cimitir și am citit mai multe inscripții, care m'au mișcat adânc.

„Insă fata pădurarului îmi zise: „Vino să-ți arăt acum mormântul unui om sărac, mormânt ce n'are vreun monument sau vreo inscripție, dar pe care dragostea fiicei sale a știut să-l împodobească într'un mod așa de plăcut și mișcător. Vezi colo mormântul de sub brazii întunecoși, având pe el un trandafir înflorit și un minunat coșuleț plin cu flori?

„M'am apropiat și am rămas împietrită de mirare, căci am recunoscut numaidecât frumosul coșuleț, de care îmi aduceam așa de des aminte din ziua în care fuseseși isgonită cu tatăl tău. L-am cercetat mai de aproape: da, era același coșuleț pe care erau împletite inițialele numelui meu.

„Am cerut atunci vești despre tine și tatăl tău. Fata pădurarului mi-a po-

vestit totul, despre casa unde ai găsit adăpost, despre boala și moartea neuitatului tău tată. M'am dus îndată la preot, care îmi povesti aceleași lucruri, vorbind cu multe laude despre tine și despre tatăl tău. Dela preot vroiam să merg fără întârziere la casa unde mi s'a spus că locuești, dar cu vorba preotului trecuse vremea și se întunecase.

„Ce e de făcut? mi-am zis eu. Acum e târziu, iar mâine plec cu părinții mei disdedimineață". Văzând aceasta, bunul preot chemă pe învățător, rugându-l să meargă el să te cheme.

„Să chem pe Marioara, acea fată săracă și străină?" grăi învățătorul, adăogând: „Nu e nevoe să bat atâta drum, deoarece la ora aceasta ea este la cimitir, unde plânge și geme pe mormântul tatălui său. Am zărit-o mai acum câteva minute, când treceam pe acolo".

„Preotul voise să mă însoțească, i-am rugat, însă, să mă lase să viu singură, ca să te pot vedea și îmbrățișa fără alți martori. Totuși, l-am rugat să meargă numaidecât, să dea părinților mei de veste, ca să știe unde sunt și spunându-le să se pregătească pentru a te primi. Iată cum se face că am apărut pe neașteptate înaintea ta, iubita mea Marioară, Dumnezeu a orânduit ca acest coșuleț de flori să ne facă să ne întâlnim la mormântul mult iubitului nostru Moș Ion.

— Da, îi întări Marioara vorba, Dumnezeu s'a îndurat de lacrimile mele și de nenorocirea mea. Binecuvântat să-I fie numele!"

Duduia Ancuța grăi din nou zicând: „Să-ți mai spun ceva, care arată marea dreptate a lui Dumnezeu și cum El îndrumează soarta noastră, deseori fără ca noi să ne putem da seama. Știi că Zoica era dușmana ta de moarte, căutând și născocind tot felul de minciuni, ca să te îndepărteze din inima mea și pentru ca să fie mai sigură de locul ce-l avea în casa noastră. Între altele, știi că tot ea a născocit groaznica minciună cu inelul mamei și, din nenorocire, a izbutit. Vei afla însă ceva mai târziu, cum tot din cauza acestei minciuni Zoica a fost izgonită cu rușine dela noi.

„Din parte-mi, n'am să uit ura și dușmănia cu care ți-a asvârlit la picioare coșulețul de flori în clipa în care tu, sărmană și nevinovată Marioară, erai izgonită și îndepărtată pe nedrept din casa unde te născuseși. Zoica nu mai putea atunci de bucurie, crezând că se scăpase pentru totdeauna de tine. Dar tocmai răutatea ei, fapta ei cu coșulețul este pricina, ca să te pot găsi din nou și să mă simt așa de fericită.

Dar, adăogă duduia Ancuța, spune-mi de ce ai venit la mormânt la o oră așa de înaintată și de ce tocmai acum plângeai din nou cu atâta disperare?"

Marioara îi povesti cum fusese alungată dela casa țărănească, fiind învinuită pe nedrept de o nouă faptă rușinoasă.

„Vezi cum Dumnezeu știe să îndrepte lucrurile și să facă să iasă binele din rău. Femeia cea rea, alungându-te, și-a închipuit că te nenorocește cu desăvârșire. Însă, fără să știe și să vrea, te-a adus în brațele mele și la părinții mei, care își vor da toate silințele să te facă din nou fericită.

Decât acum, zise mai departe duduia Ancuța, e vremea să mergem la dânșii. Să știi că nu ne mai despărțim, așa că mâine plecăm împreună".

„Să mergem, Marioaro" zise Marioarei duduia Ancuța

BCU IAȘI LIBRARY

Marioara, însă, se gândea cu durere că n'are să mai vadă mormântul tatălui său. De aceea, nu se hotărî să se despartă așa de repede. Dar duduia Ancuța o luă cu blândețe de braț și-i zise: „Să mergem, Marioaro! Ia ca amintire coșulețul de flori. In locul lui, părinții mei vor ridica pe acest scump mormânt un monument, care te va bucura. Iar pe drum am să-ți spun povestea cu inelul pierdut. Știu că ești curioasă și nerăbdătoare să afli ce s'a întâmplat cu inelul acela".

Se luară de mâini și porniră amândouă la lumina lunei pline spre casa de vânătoare, unde erau așteptate de părinții duduei Ancuța.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

17. Cum s'a găsit inelul pierdut

Mergând braț la braț pe o alee de tei, duduia Ancuța zise: „Și acum, dragă Marioaro, să-ți povestesc cum a fost găsit inelul pierdut.

„In anul acesta am venit la moșie, unde tata avea niște treburi, încă din luna Martie, adică mai de vreme decât în anii ceilalți. Insă, chiar în noaptea după sosirea noastră, a isbucnit o furtună groaznică și s'a pornit o ploaie torențială.

„Părul cel mare și bătrân din grădină cât p'aci să fie rupt de furtună. Și deoarece nu mai dădea fructe, a doua zi tata a poruncit oamenilor noștri să-l taie, însă să bage de seamă ca, prăvălindu-se, să nu cumva să facă stricăciuni și celorlalți arbori. Tata, mama, eu, cei doi frați ai mei și mai multă lume ne strânsesem în grădină, privind la felul cum e tăiat bătrânul păr.

„Când, în sfârșit, fu doborît la pământ, frații mei se repeziră asupra unui cuib de coțofene, cuib care era tocmai în vârful arborelui.

„Sfinte Dumnezeule! strigă fratele meu Mihnea, în cuibul acesta e ceva care strălucește ca soarele.

— Da, ceva care e de aur și de pietre prețioase", zise și celalt frate al meu Radu, privind mai de aproape.

„Zoica se apropie și ea și dădu un țipăt sfâșietor: „Inelul!" putu ea să zică și se făcu la față galbenă ca turta de ceară.

„Frații mei scoaseră inelul din cuib și-l aduseră mamei. „E inelul pierdut!" strigă mama, adăugând: „Vai cât am fost de nedrepți cu bunul nostru Moș Ion și cu sărmana Marioara! Și dacă mă bucur odată că mi-am găsit din nou inelul, m'aș bucura de o sută de ori mai mult, dacă putem găsi pe bunii și credincioșii noștri prieteni.

— Dar cum se face ca inelul să ajungă tocmai în cuibul din vârful părului?

— Am să vă lămuresc eu partea aceasta, se amestecă în vorbă bătrânul nostru vânător Andrei, care avea în ochi lacrimi de bucurie, că nevinovăția voastră a ieșit la iveală.

„Mai întâiu și întâiu, zise el mai departe, nu e cu putință ca Moș Ion sau fiică-sa Marioara să fi ascuns acolo inelul. Arborele era prea înalt, pentru ca să se fi putut sui până în vârf și, al doilea, nici n'ar fi avut timp pentru așa ceva, căci îndată ce Marioara a plecat de aici, a și fost arestată și cu dânsa și tatăl ei. Insă, coțofenelor, care își făcuseră cuibul acolo, le place tot ce strălucește și

când pot, fură și duc în cuibul lor. Ele, prin urmare, au zărit inelul și l-au furat. Despre aceasta nu se încape nicio îndoială și mi-e ciudă pe mine însumi că eu, vânător bătrân, nu m'am gândit mai de vreme că păsările ar fi putut să fure ino-

Este tăiat părul, în care era inelul pierdut

lul. Se vede însă că era voia lui Dumnezeu, ca din pricina acestui inel o nenorocire așa de mare să cadă pe capul vechiului meu prieten Moș Ion și pe fiică-sa Marioara".

„La rândul ei, mama zise: „Așa este și acum mi se lămurește și mie toată

întâmplarea. Vedeam cum păsările din păr sburau deseori pe fereastra odăei mele. Îmi aduc aminte că în ziua în care a dispărut inelul, ferestrele erau deschise, iar inelul era pe o măsuță aproape de fereastră. În timpul cât am lipsit eu din odaie, au venit și l-au luat".

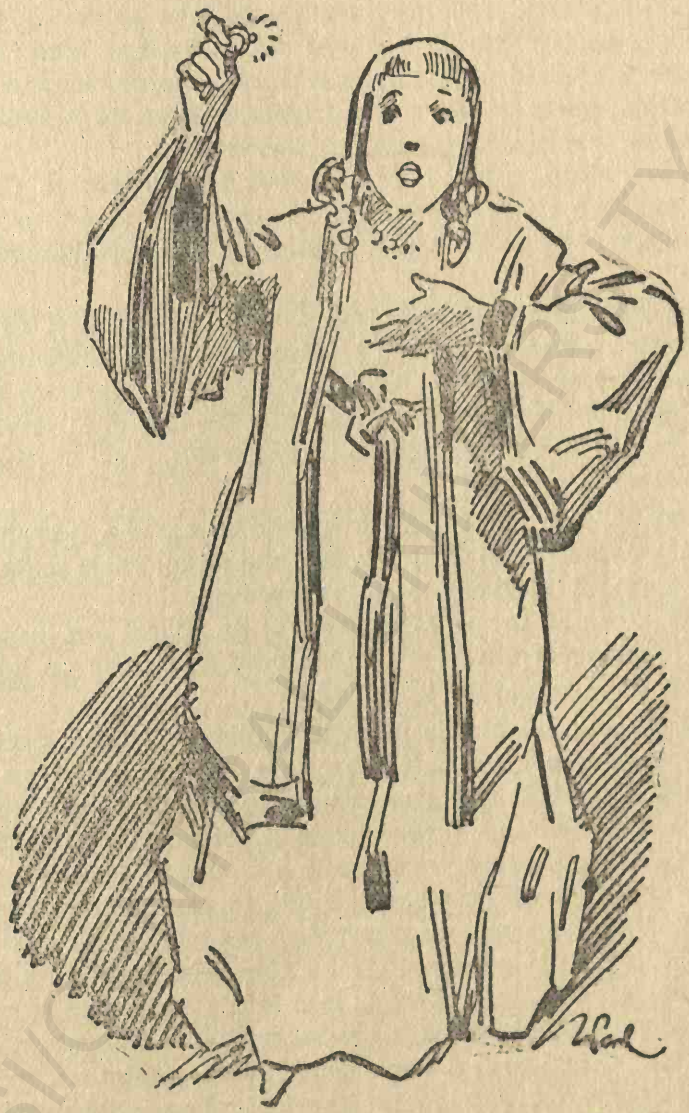

„Inelul pierdut!" strigă mama dudulei Ancuța

„Cât despre tata, el nu-și mai găsea mângâiere la gândul că tu și Moș Ion ați fost osândiți pe nedrept.

„N'am să mă liniștesc, zicea el, până nu voiu găsi pe acești oameni nevinovați, până ce nu le voiu înapoia avutul ce li s'a luat și nu-i voiu despăgubi pentru nedreptatea ce li s'a făcut".

„Ducându-se apoi drept la Zoica, îi strigă cuprins de mânie: „Șerpoaică fără suflet și fără milă, cum de ai îndrăsnit să înșeli în chipul acesta pe stăpânii tăi și pe judecători și cum te-a lăsat inima să prăvălești într'o nenorocire așa de mare pe un om bătrân și pe o copilă nevinovată?

„Pe ea! strigă el la doi oameni dela judecată, care veniseră să ajute la tăierea părului. Să-i puneți aceleași lanțuri, care îi se puseseră Marioarei și să o închideți în aceeași temniță. Să i se dea atâtea lovituri, câte i s'au dat nevinovatei Marioare. Să i se ia toți banii ce a strâns și toate lucrurile, pentru ca să putem despăgubi în parte pe cei doi nedreptățiți. Și să fie izgonită din locurile acestea, așa cum a fost izgonită sărmana Marioara".

„Nimeni nu-l văzuse până atunci pe tata așa de mâniat. Cei doi oameni dela judecată apucară pe Zoica, fiecare de câte un braț, iar unul dintr'înșii îi zise: „Ți se cuvine tot ce ți se întâmplă. Ai uitat că cine sapă groapa altuia, cade singur într'însa".

„Iar bucătăreasa noastră se amestecă și ea în vorbă și zise: „Zoica, supărată și invidioasă pe Marioara din pricina rochiei ce Marioara căpătase în dar dela duduia Ancuța, s'a lăsat târîtă de minciună, pe urmă n'a mai putut da îndărăt, ca să nu fie dovedită ca mincinoasă. De aceea, e adevărată o vorbă că dacă îl lași pe diavol să te apuce de un fir de păr, pune el stăpânire pe tine pentru vecii vecilor".

„Vestea că inelul a fost găsit, s'a împrăștiat repede. Începură să vie oameni de peste tot, așa că se strânsese o mulțime mare. Peste puțin veni și judecătorul, căruia grefierul îi povesti toată întâmplarea.

„Nu-ți poți închipui, dragă Marioaro, cât de mișcat era judecătorul. „Mai bine pierdeam toată averea, zise el cu glas care ne sgudui pe toți, decât să fi făcut ceea ce am făcut cu cei doi nevinovați".

„După aceea, cuprinzând cu privirile mulțimea strânsă, grăi cu glas puternic: „Numai Dumnezeu e un judecător, care nu greșește și pe care nimeni nu-l poate înșela. Numai El știa cum dispăruse inelul și unde stătuse ascuns până astăzi. Noi oamenii, însă, greșim lesne și din pricina greșelei noastre vedem cum uneori aici pe pământ nevinovăția e copleșită de ticăloșie. De rândul acesta, însă, Dumnezeu, care va răsplăti odată faptele bune și va pedepsi faptele rele, a hotărît că chiar aici pe pământ să iasă la iveală atât nevinovăția, cât și ticăloșia. Priviți și recunoașteți în ce chip minunat voința Sa a știut să îndrepte totul spre acest sfârșit. A trimis mai întâiu groaznica furtună, care azi noapte a sguduit toate clădirile, ne-a speriat pe toți și a făcut ca bătrânul păr să fie cât p'aci rupt și prăbușit. A trimis apoi ploaie, pentru ca, spălând culbul, inelul să poată ieși mai lesne la iveală. A mai făcut ca într'o astfel de zi boerul Neacșu și familia sa să fie aici la moșie. Și a mai făcut ca și Zoica să fie de față, când s'a găsit inelul și să se trădeze prin țipătul ei".

„Aceasta este, dragă Marioaro, povestea despre felul cum a fost găsit inelul pierdut".

La încheierea povestei, dudula Ancuța și Marioara soșiră, în sfârșit, la casa de vânătoare a boerului Neacșu.

18. Cum oamenii buni ştiu să îndrepte răul făcut

Boerul Veveriţă, soţia sa jupâneasa Ruxandra şi ceilalţi oaspeţi erau în sala cea mare a casei de vânătoare, sală împodobită cu mare lux, după gustul din vremea aceea. Toţi pereţii erau acoperiţi cu covoare, pe care vedeai ţesute cu o artă deosebită scene de vânătoare: vânători, câini, cai, cerbi şi mistreţi.

Culorile, deşi foarte vechi, nu-şi pierduseră nimic din frăgezimea şi vioiciunea lor. Mai cu seamă noaptea, după ce se aprindeau nenumăratele lumânări de pe candelabrele de cristal, credeai că te găseşti într'o adevărată pădure.

Bunul preot mersese de mult la casa de vânătoare, unde toată lumea ascultase cu multă atenţie şi simpatie povestea lui despre Moş Ion şi Marioara.

Arătase ce sentimente nobile şi ce purtare cinstită avusese Moş Ion şi cum nicio clipă nu slăbise într'ânsul dragostea şi respectul pentru foştii săi stăpâni, care — zicea Moş Ion — înşelaţi numai de împrejurări ciudate şi de nepriceput, îi nedreptăţiseră aşa de rău pe dânsul şi pe fiică-sa Marioara.

Mai departe le vorbise de dragostea fără margini a Marioarei pentru tatăl ei, de îngrijirile ei devotate, de neobosita ei hărnicie, de bunătatea, de răbdarea şi de modestia ei. La spusele acestea toţi cei de faţă aveau ochii plini de lacrimi, iar nobila jupâneasă Ruxandra plângea deabinelea.

In momentul acesta intră în sală duduia Ancuţa, ţinând cu o mână pe Marioara, iar în mâna cealaltă coşuleţul de flori. Toată lumea merse întru întâmpinarea lor, iar Marioara fu primită în chipul cel mai prietenos cu putinţă.

Boerul Veveriţă o luă de mână şi-i zise: „Buna şi sărmana mea copilă, cât eşti de palidă şi slăbită! Purtarea noastră nechibzuită a făcut să-ţi pierzi culoarea obrajilor şi ca fruntea ta tânără să fie brăzdată aşa de vreme de sbârcituri. Iartă-ne! Vom face tot ce stă în putinţă, ca să-ţi capeţi din nou culoarea şi frăgezimea obrajilor. Te-am alungat din casa în care te născuseşi; află, însă, că începând de astăzi, casa aceea este proprietatea ta de veci. Şi casa şi grădina ce o înconjoară sunt pentru totdeauna ale tale şi îţi urez să le stăpâneşti sănătoasă".

La rândul său, jupâneasa Ruxandra îmbrăţişă cu toată dragostea pe Marioara, o acoperi cu sărutări, o numi „fiica sa" şi scoţând din deget strălucitul inel din pricina căruia Marioara avusese parte de atâtea suferinţi, îi zise: „Iu-

bita mea copilă! Nevinovăția și virtutea ta sunt, ce-l drept, un giuvaer mult mai prețios decât diamantul care strălucește pe inelul acesta.

„Totuși, te rog să primești din parte-mi acest inel ca o slabă despăgubire a nedreptății ce am săvârșit față de tine și ca o dovadă a dragostei de mamă ce-ți port. Văd că nu ți se potrivește ca inel de mireasă, însă, păstrează-l până în ziua în care vei avea nevoe să-ți faci o zestre și atunci eu ți-l voi răscumpăra pe prețul lui adevărat".

Așa vorbi jupâneasa Ruxandra și puse în degetul Marioarei prețiosul inel.

Lacrimile cele mai dulci curgeau din ochii Marioarei, așa cum cu puțin mai înainte curseseră lacrimile cele mai amare. Era cu totul turburată de atâta bunătate; nu putea spune un singur cuvânt, ci plângea și nu vroia să primească inelul.

Însă unul din oaspeți îi zise: „Primește, bună copilă, ceea ce îți dă generozitatea bogată. Dumnezeu a hărăzit boerului Veveriță și nobilei sale soții bogății mari. A făcut însă ceva mai mult: i-a înzestrat cu o inimă bună, așa ca să facă din bogăția lor cea mai bună întrebuințare".

Jupâneasa Ruxandra îi răspunse zicându-i: „Cuvintele acestea sunt cuvinte de măgulire pentru noi; fapta mea nu este o faptă de dărnicie. Am dat lumei un exemplu de cea mai strigătoare nedreptate, la care nu mă pot gândi decât cu rușine și durere. De aceea, liniștea noastră cere să îndreptăm, atât cât ne stă în putință, greșala săvârșită. Precum vezi, nu facem altceva decât ne îndeplinim o datorie de dreptate".

Sărmana Marioara, care ținea în mâna ei tremurătoare inelul pe care îl scosese din deget, își aruncă ochii plini de lacrimi asupra preotului, ca și cum vroia să-l întrebe ce trebue să facă.

Preotul îi zise: „Da, Marioaro, păstrează inelul. Boerul Veveriță și nobila sa soție sunt prea nobili, ca să primească a-l lua înapoi. Întâmplarea aceasta este o pildă extraordinară cum o bănuială, ce pare că e un fapt sigur, poate să ne ducă în greșală și rătăcire. Așa și tu, copila mea, să vezi în inelul acesta un exemplu despre felul cum sufletele nobile știu să îndrepte un rău ce au făcut. Vezi că Dumnezeu te răsplătește pentru dragostea ce ai arătat față de tatăl tău, căci Dumnezeu a promis răsplată frumoasă acelora care își cinstesc cu adevărat pe părinții lor. Primește, prin urmare, cu mulțumire bogatul dar ce ți se face și deoarece în vremuri de nenorocire ai fost așa de resemnată, blândă și răbdătoare, nu-ți rămâne altceva de făcut decât ca și acum, când îți surâde fericirea, să fii tot așa de recunoscătoare față de Dumnezeu și binevoitoare și modestă față de oameni".

Marioara își puse din nou inelul în deget, vărsând lacrimi de recunoștință.

Dudula Ancuța, care, cu coșulețul de flori în mână, stătea lângă Marioara, nu mai putea de bucurie, văzând purtarea așa de nobilă și de generoasă a părinților săi. Privirile ei înfășurau pe Marioara în dragostea cea mai curată. Preotul care observase deseori privirile pline de invidie ale copiilor, când văd că părinții lor se arată generoși față de alții, a fost foarte mișcat de bunătatea sinceră a dudulei Ancuța.

„Dumnezeu, zise el întorcându-se spre boerul Veveriță și jupâneasa Zuxandra, să vă răsplătească pentru dărnicia voastră față de o biată orfană și să răspândească toată binecuvântarea Sa asupra fiicei voastre, care e însuflețită de sentimente tot așa de nobile! Și așa va fi, căci tot ce dăm din averea noastră

Bătrânul preot stătuind pe Marioara să primească inelul

pământească pentru a ușura suferințele celor nevoiași, este spre binele și folosul nostru. Și nu vom fi răsplătiți numai aici pe pământ, ci și în viața de dincolo de mormânt vom fi răsplătiți în chipul cel mai bogat".

19. O vizită la casa țărănească din vale

La masa de seară, la care fu oprit și bunul preot, Marioara fu așezată la locul de cinste între jupâneasa Ruxandra și duduia Ancuța. Cuprinsă de sfială, Marioara nu vroia să șadă alături de stăpânii săi, socotind că nu merită atâta onoare. Insă jupâneasa Ruxandra îi zise cu blândețe: „Copila, pe care nu o pierdusem, ci o alungasem, a fost găsită din nou: de aceea, nu e decât drept să sărbătorim întoarcerea ei printr'un ospăț și să-i dăm la masă locul de cinste".

In tot timpul mesei, bătrânul vânător Andrei, care fusese un prieten așa de devotat și de-neclintit al răposatului Moș Ion, stătu în picioare aproape de scaunul Marioarei, ștergându-și într'una lacrimile ce-i curgeau.

După masă, toată lumea se despărți foarte mișcată. Ziua următoare, toți câți se găseau la casa de vânătoare se sculară disdedimineață, pregătindu-se de plecare. Insă duduia Ancuța și o domnișoară, care venise acolo cu părinții ei, se ocupau în mod deosebit de Marioara.

In vremea când se găsea pe lângă familia boerului Veveriță, Marioara era îmbrăcată așa cum se îmbrăcau fetele, care erau în serviciul oamenilor mari.

Dar de când se așezase la casa țărănească din vale, Marioara, nevoind să atragă asupra ei curiozitatea lumei, începuse să se îmbrace ca o fată de țărani din ținutul acela. Insă domnișoara, care se afla în vizită la casa de vânătoare, era de aceeași vârstă și avea cam aceeași talie cu Marioara. Ii dărui, așa dar, o îmbrăcăminte întreagă și aproape nouă.

Mai întâi Marioara nu vroi să primească frumoasa rochie, însă duduia Ancuța îi zise: „Nu mai sta pe gânduri, ci îmbracă numaidecât rochia dăruită de prietena mea. De azi încolo, tu îmi vei fi prietena și tovarășa mea nedespărțită; așa că se cade să fii într'altfel îmbrăcată de cum ai fost până acum".

In sfârșit, Marioara îi făcu în voie, iar duduia Ancuța și cealaltă domnișoară, luând-o fiecare de mână, o duseră în sala cea mare, unde se pregătise gustarea.

In cele dintâi clipe, cei din sală se uitau cu mirare la noua domnișoară străină. Indată însă, recunoscură că e Marioara și găsiră că noua îmbrăcăminte o prinde de minune.

După gustare, boerul Veveriță porunci să vie trăsura, în care luară loc ei,

jupâneasa Ruxandra, duduia Ancuța și Marioara. Boerul Veveriță ținea să vadă și să cunoască pe cei doi bătrâni, care primiseră așa de bine la casa lor din vale pe Marioara și pe Moș Ion.

Pe drum, luă știri despre dânșii și Marioara îl destăinui că bieții oameni o duc foarte rău și că acum când sunt bătrâni și neputincioși, n'au parte de zile bune.

Marioara îmbrăcată ca o domnișoară dela oraș

Sosirea unei trăsuri așa de luxoase stârni la casa țărănească o nespusă mirare, căci de când exista această casă, nu se abătuse pe acolo nicio trăsură așa de elegantă.

Cea dintâi persoană, care alergă întru întâmpinarea trăsurei, fu țăranca cea tânără și așa de rea la suflet. Când recunoscu însă pe Marioara, o clipă

rămase ululă de mirare. „El drăcia dracului, ce o mai fi asta?" strigă ea în felul ei grosolan de a vorbi.. Și ca și când ar fi fost amenințată de cine știe ce, se dădu mai mulți pași înapoi, schimbând fețe, fețe.

Țăranul cel bătrân lucra la ora aceea în grădină. Boerul Veverică, jupâneasa Ruxandra și dudula Ancuța se duseră numaidecât la dânsul, îi întinseră

Țăranul cel bătrân lucra în grădină

mâna și îi mulțumiră în cuvinte frumoase pentru purtarea cea bună ce avusese față de Moș Ion și Marioara.

„Ah! făcu bunul bătrân, eu îi sunt dator lui Moș Ion multă recunoștință, căci din ziua în care a venit a adus binecuvântarea în casa mea. Dacă aș fi

ascultat în toate de sfatul lui, astăzi mi-ar fi mers mult mai bine. De când a murit, singura mea bucurie este grădina și tot el m'a învățat cum să o lucrez. În florile și legumele din grădină caut o liniște, pe care nu o mai găsesc în casă".

Între acestea, Marioara se dusese în odaia din fund a casei, găsise acolo pe bătrâna țărancă și o luase de mână, ca să o prezinte stăpânilor, îndemnând-o să nu se intimideze. În viața ei, biata femee nu vorbise cu astfel de oameni de seamă. De aceea, se simțea foarte stângace și speriată. Boerul Veveriță și familia sa îi aduseră și ei toate mulțumirile.

În vremea aceasta, țărancă cea tânără, care se retrăsese la oarecare depărtare, își zicea singură: „Hm! hm! ce mi-a fost dat să văd? O cerșetoare jerpelită să ajungă o domnișoară mare! Acum noi nu ne mai putem potrivi cu dânsa. Dar o știe lumea cine este. Nu mai departe decât aseară fusese gonită de aici și pomise să cerșească".

Boerul Veveriță n'auzise aceste cuvinte de ocară, însă observase privirile ei pline de invidie și de răutate. De aceea, îi întoarse spatele și ducându-se din nou la bătrânul, care lucra în grădină, îi zise: „Ascultă, tu om așa de bun, vreau să-ți propun ceva. I-am dăruit Marioarei căsuța în care a stat ea cu tatăl ei, precum și pământul din jurul acestei căsuțe. N'ai vrea să vii și să locuești acolo cu bătrâna ta? Sunt sigur că o să vă placă, precum știu de mai înainte că Marioara n'o să vă ceară nicio chirie sau arendă. Acolo poți cultiva în voie tot felul de legume și flori și puteți avea parte de liniștea de care aveți nevoie la vârsta voastră".

Cei doi bătrâni primiră îndată și cu bucurie această propunere, care pentru dânșii însemna scăparea din iad.

Tocmai atunci se întoarse dela câmp și fiul lor, care era foarte curios să afle cam ce caută acolo o trăsură așa de luxoasă, la care erau înhămați patru cai albi și sprinteni. Însă, când înțelese despre este vorba, consimți numaidecât, oricât de greu îi venea să se despartă de părinții săi. Durerea cea mare a vieții sale era să vadă cum nevastă-sa îi chinuește, așa că simți o ușurare și o mângâere la gândul că bieților oameni le va merge mai bine.

Cât despre nevastă-sa, ei îi venea să sară în sus de bucurie, văzând că se scapă de socrii săi. Căută chiar pentru întâia oară în viața ei, să fie politicoasă. De aceea, făcând o plecăciune adâncă, se adresă boerului Veveriță zicându-i:

„Domnule Excelență, e grozav de mare bunătatea ce ne arătați și am fi niște mojici, dacă n'am primi. Da, da, este o fericire ne mai pomenită pentru noi!

— Îmi pare bine, îi răspunse bărbatul ei, că, în sfârșit, îți dai și tu seama că aveam dreptate când îți spuneam că binele făcut unui om sărac, aduce în casă binecuvântarea lui Dumnezeu. Tu, însă, nu voiai să mă crezi".

De necaz, femeea se roși la față ca un rac fiert. Totuși, nu îndrăzni să isbucnească, ci se mulțumi să arunce bărbatului ei o privire furioasă.

Boerul Veveriță promise celor doi bătrâni, că va trimite trăsura să-i ia, îndată ce vor fi terminate pregătirile la noua lor locuință. După aceea, urmat de ai săi și de Marioara, se sui în trăsură și porni mai departe.

20. Ce s'a mai întâmplat la casa țărănească

Boerul Veveriță se ținu de cuvânt. Indată ce se apropie toamna, o trăsură veni la casa țărănească din vale, ca să ia pe cei doi bătrâni. Fiul lor vărsă șiroaie de lacrimi, văzând că se desparte de părinții săi: dimpotrivă, nevastă-sa, care numărase zilele și orele până să-i vadă plecând, nu mai putea de bucurie că, în sfârșit, se scapă de dânșii.

Bucuria aceasta de ființă rea nu ținu mult. În adevăr, birjarul îi dădu o hotărîre judecătorească, în care stătea scris că ea e datoare ca la fiecare trei luni să ducă la biroul de percepție din orașul vecin suma trebuincioasă pentru întreținerea celor doi bătrâni.

Luând cunoștință de această hotărîre, femeia se făcu foc de mânie și începu să ocărască și să blesteme. „Văd că am căzut din lac în puț, strigă ea. Dacă nesuferiții de bătrâni ar fi stat aici la noi, n'am fi cheltuit pentru dânșii nici pe jumătate din banii ce suntem obligați să plătim".

Bărbatul ei era însă mulțumit, văzând că în chipul acesta și-ar putea ajuta părinții, numai că n'avea curajul să-și arate bucuria pe față.

In ziua următoare cei doi bătrâni plecară, însoțiți de urările sincere ale fiului și de blestemele norei lor.

Decât acestei femei rele îi merse, așa cum a meritat pentru purtarea față de socrii ei și așa cum se întâmplă totdeauna cu oamenii sgârciți și lipsiți de omenie. Anume, banii ei de zestre îi dăduse cu împrumut unui fabricant, care îi promisese să-i plătească o dobândă mare. In fiecare an dobânzile se adăugau la capital, care aducea alte dobânzi mai mari. Femeia credea că face o afacere minunată, socotind că în douăzeci de ani va fi stăpână pe o avere însemnată.

Insă, fu trezită din aceste visuri aurite într'un chip îngrozitor pentru dânsa.

Intreprinderea fabricantului dădu greș și fabricantul fu declarat în stare de faliment. Vestea aceasta fu pentru dânsa o lovitură de trăznet. Din ziua aceea nu mai avea o clipă de liniște.

De dimineață până seara o vedeai umblând pe la avocați și judecăți, iar toată noaptea se frământa și se chinuia.

Din zece mii de galbeni, câți dăduse cu împrumut, abia dacă putuse scoate vreo câteva sute. De necaz și desperare, căzu bolnavă la pat, fiind ca-

prinsă de friguri violente. Bărbatul ei vroi să cheme un doctor din orașul vecin, ea însă nu vroia să primească în ruptul capului.

„Doctorul n'a putut să-l vindece pe Moș Ion, așa că nici mie nu-mi va fi de vreun folos; mai bine să vie Baba Sița, care e așa de pricepută".

Femeia vorbea așa din pricina sgârceniei, fiindcă știa că Babei Sița nu i-ar fi dat decât un fleac de câțiva lei. Totuși, bărbatul ei aduse pe doctor, dar ea asvârli, cuprinsă de furie, sticla cu doctorii pe fereastră și chemă în ascuns pe Baba Sița. Aceasta îi dădu câteva picături care, în adevăr, îi opriră frigurile. Însă în aceste picături era o otravă din pricina căreia bolnava căzu într'o lâncezeală fără leac.

In timpul boalei fu vizitată de preotul cel așa de bun, care îi vorbi cu blândețe îndemnând-o să se îndrepte, să-și schimbe orice gând rău, să-și îndepărteze inima de bunurile pământești și să se întoarcă spre Dumnezeu.

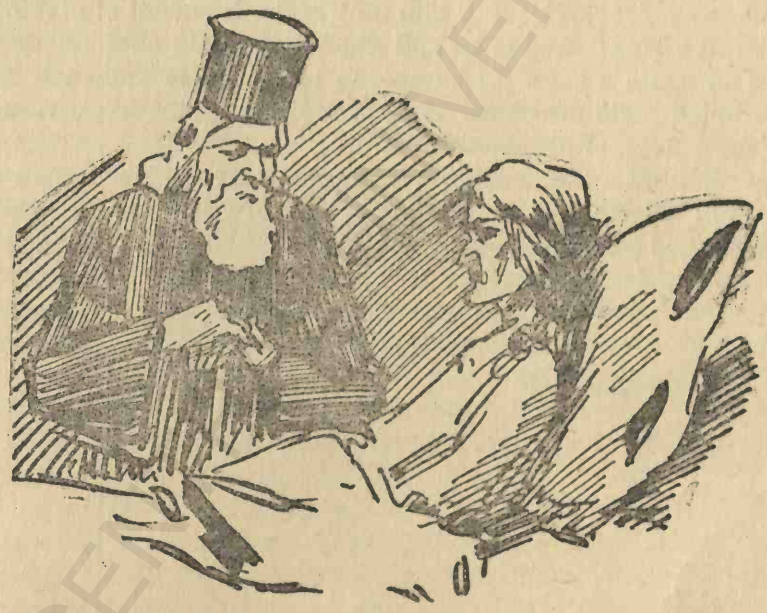

Preotul îndemnând pe femeia cea rea să se întoarcă spre Dumnezeu

Aceste povețe o înfuriară din cale afară. Indreptând spre preot privirile-i răutăcite, îi zise: „Nu pricep ce înseamnă povețile ce-mi dai. Înțeleg să fi vorbit așa fabricantului, care mi-a mâncat banii, iar nu mie, care cred că sunt destul de bună, așa cum sunt.

„Eu una m'am dus regulat la biserică și mi-am îndeplinit datoria religioasă. Toată viața n'am făcut decât să muncesc, să pun de-o parte și să-mi văd de gospodărie. Nimeni n'are dreptul să mă vorbească de rău, precum niciun sărac n'a plecat cu mâinile goale, când a bătut la poarta casei mele. De aceea, nu pricep cum ar trebui să fiu și în ce ar trebui să mă schimb".

Cuviosul preot se văzu acum nevoit să-i vorbească mai apăsat și mai

deschis, ca să o facă să-și recunoască greșelile. Îi arătă cum ea iubea mai mult banii decât orice alt lucru pe lume, lămurindu-i că această sgârcenie, care nu trebue confundată cu economia, este un păcat împotriva lui Dumnezeu. Îi mai arătă că mânia, pe care nu putea să o stăpânească, este unul dintre cele mai urâcioase și că ea nu cunoștea bunătatea și răbdarea, care sunt o adevărată podoabă și virtuți din cele mai prețioase.

Îi lămuri mai departe cum din pricina sgârceniei și a caracterului violent, amărâse viața bărbatului ei; cum isgonise cu cruzime pe Marioara, o biată orfană, și cum prin o purtare rea silise pe socrii ei, pe care era datoare să-i iubească și să-i respecte ca pe proprii săi părinți, să părăsească vatra și casa lor.

Decât ea nu-l lăsă pe preot să vorbească până la sfârșit, ci se porni să plângă și să strige: „Văd că sunt cea mai nenorocită ființă de pe pământ; nimeni nu mă poate suferi, dar nu-mi închipuiam că până și preotul și duhovnicul meu să mă urască într'atâta".

Între acestea, preotul își luă, plin de tristețe, bastonul și plecă.

Bolnavei îi merse din ce în ce mai rău. Tușea toată noaptea, de sgârcenie nu se îndura să guste o supă de carne sau să bea câte puțin vin întăritor. În mijlocul suferințelor sale nu găsea nicio mângâere și n'avea puterea să rabde și să se supună voinței lui Dumnezeu.

Preotul își dădea toată osteneala, ca să o aducă pe drumul cel drept. E adevărat că în ultimele zile ale vieței, ea se mai potoli, se arătă mai blândă și mai înclinată spre pocăință. Totuși, preotul se îndoia — și cu drept cuvânt — de sinceritatea acestei pocăințe.

În sfârșit, bolnava muri în floarea vârstei ca o jertfă a sgârcenei sale și ca o pildă vădită că bunurile pământești nu dau omului fericire, ci, dimpotrivă, pot fi pricina nenorocirei sale.

21. Incă o întâmplare tristă

Familia boerului Veveriță luase pe Marioara la oraș. Intr'o dimineață, un preot bătrân cu părul alb veni la casa lor și spuse Marioarei că o persoană bolnavă pe patul de moarte dorește să o vadă, adăogând că numai așa poate muri liniștită.

Cine este însă persoana aceea, Marioara va afla după ce va merge la casa unde zace bolnava.

Marioara rămase încurcată, la auzul acestor spuse, așa că nu știa la ce să se hotărască. Dar stăpână-sa, căreia îi ceru sfatul, îi spuse să aibă toată încrederea în preot, pe care ea îl cunoște de mult, și să meargă unde îl spune. După cererea preotului, Marioara fu însoțită și de bătrânul pădurar Andrei.

Merseră drum lung până în fundul mahalalei, oprindu-se într'o stradă îngustă înaintea unei case care avea o înfățișare foarte tristă. Intrară și trebuiră să urce cinci etaje. La cele două de sus, scara era așa de îngustă, dărăpănată și întunecoasă, încât Marioara se simți cuprinsă de un sentiment de frică.

Aci preotul deschise o ușă, făcută din scânduri vechi. Marioara intră într'o odăiță scundă și cum nu se poate mai sărăcăcioasă. La fereastră, în loc de geamuri erau lipite bucăți de hârtie. Toată mobila din odaie consta dintr'un pat vechiu și o masă ruptă pe care vedeai un vas de apă.

Dar persoana bolnavă din pat era tot ce ar fi putut fi mai groaznic la vedere. Marioara crezu că vede un schelet, care se mișcă și care, întinzându-i o mână osoasă, începu să vorbească cu o voce ca venită din pământ.

Marioara, care tremura toată, putu abia după multă osteneală să priceapă că vederea înfricoșătoare nu era alta decât Zoica, acea Zoică de care ne aducem aminte și care nu de mult era tânără și înfloritoare ca un trandafir.

Nenorocita de ea aflase dela preot că Marioara se găsește în oraș cu stăpânii ei și se rugase să o aducă, vrând ca să-i ceară iertare pentru întâmplarea cu inelul pierdut. Nu voise să-și spună mai înainte numele de teamă că Marioara, aflând cine o cheamă, nu s'ar fi dus să o viziteze.

Marioara cea așa de bună la suflet isbucni în lacrimi și o încredință că ea de mult iertase totul, așa că acum nu simte pentru Zoica decât milă și compătimire. Ca un semn că o iertase, voia chiar să o îmbrățișeze și să o sărute.

Dar preotul o apucă de braț și o trase îndărăt zicându-i: „Pentru Dumnezeu, ce vrei să faci? Nu știi că Zoica suferă de o boală molipsitoare?"

— Dar ce fel de boală este aceasta?" întrebă Marioara speriată.

Preotul lăsă în jos privirile și nu răspunse. Zoica însă îl rugă să spue, fără să ascundă ceva, cum de-a căzut ea într'o nenorocire așa de mare.

Îndreptând spre Marioara priviri de tristețe și de durere, preotul începu în felul următor: „Boala Zoichii are drept pricină o purtare necugetată și chiar rușinoasă. Vezi cum un traiu fără purtare bună și fără rânduială poate preface un chip frumos într'o vedere îngrozitoare. Moartea Zoichii este urmarea unei vieți nesocotite. Marioaro, ești încă tânără. Vei auzi din partea unor ticăloși multe cuvinte lingușitoare, îți vor spune că ești frumoasă și vor căuta să te lipicească și să te ademenească, așa cum face un șarpe otrăvitor.

Halul în care ajunsese Zoica

„Cât vei trăi, însă, să ai înaintea ochilor tăi groaznicul spectacol ce-l vezi acum. Să nu uiți niciodată că păcatul sfârșește rău și urât de tot. Ferește-te de prietenii mincinoși, fugi de înșelătoarele bucurii și petreceri. Urmarea este întotdeauna tristă și nenorocită".

Așa se întâmplase cu Zoica. După ce fusese izgonită dela casa boerului Veverință, se dusese la oraș și începuse o viață de desfrâu și rușinoase petreceri.

Prieteni mincinoși îi cumpăraseră rochii frumoase și o făcuseră să trăiască o bucată de vreme în lux și bogăție.

Dar când fu atăcată de boala din care i se trăgea acum moartea, toți acei oameni falși și înșelători îi întorseseră spatele și nu mai voiră să știe de dânsa. Ca să poată trăi, nenorocita de Zoica se văzu nevoită să-și vândă din nou frumoasele rochii.

Toate acestea le mărturisea ea singură, vărsând şiroae de lacrimi.

„Am păcătuit mult, zicea ea, şi mi-am meritat soarta. Nu mă mai gândeam la Dumnezeu, nici la fapte bune şi cinstite şi nu vroiam să aud de glasul conştiinţei mele. Nu-mi plăcea decât luxul, linguşirile şi petrecerile; de aci mi se trage toată nenorocirea. Şi cine ştie ce chinuri şi mai groaznice mă aşteaptă pe lumea cealaltă! Insă, de oarece tu, bună Marioaro, căreia ţi-am făcut un rău aşa de mare, m'ai iertat, am speranţa că şi Dumnezeu mă va ierta pe mine".

Marioara se înapoie acasă cu totul mâhnită şi turburată. De milă şi de groază, nu putu mânca nimic în ziua aceea. Mereu îi stătea înaintea ochilor înfricoşătoarea înfăţişare a Zoichii şi-i răsuna la urechi vocea ei, venită din pământ. Şi îşi zicea mereu singură: „Această vedenie groaznică a fost odată Zoica, frumoasa Zoica!"

Îşi aduse aminte şi de mărul cel înflorit de odinioară, pe care îngheţul îl veştejise cu desăvârşire. Îi mai veniră în minte cuvintele ce-i spusese tatăl ei în ziua aceea, precum şi cuvintele ce-i spusese pe patul de moarte. Şi din fundul inimei sale promise din nou Dumnezeu să ducă totdeauna o viaţă curată şi cinstită.

In acelaşi timp, se rugă de stăpânii săi să aibă milă de Zoica şi să-i vie în ajutor. Jupâneasa Ruxandra îi trimise un doctor, mâncare, rufărie şi tot ce avea nevoie. Insă după ce Zoica se chinui încă puţină vreme în grele suferinţe, muri în vârstă de douăzeci şi trei de ani.

22. Un eveniment fericit

La sosirea primăverii, boerul Veveriță, însoțit de familia sa, se duse la țară, la moșie. Bine înțeles că a fost luată și Marioara, care se simți foarte mișcată zărind din depărtare clopotnița bisericii din sat, conacul moșiei și mai ales casa tatălui ei, casă în care ea își petrecuse copilăria.

„N'aș fi crezut niciodată, zise ea, că mă voiu întoarce cu atâta bucurie la locurile acestea. Dar căile lui Dumnezeu sunt minunate și nemărginită e bunătatea Sa".

La moșie fură primiți cu dragoste și respect de toată lumea, iar bătrânul judecător, cu lacrimi în ochi, ceru Marioarei iertare, pentrucă o osândise pe nedrept și o încredință că se va sili să-și îndrepte greșala.

A doua zi Marioara, care dormise noaptea la moșie, se sculă de vreme și se duse să-și vadă casa părintească, unde, precum știm, locuiau cei doi bătrâni, care o primiseră și o îngrijiseră așa de bine la casa lor.

Bătrânii o primiră cu lacrimi de bucurie și o asigurară că numai ei îi datoresc viața liniștită de care aveau acum parte. Marioara cercetă casa, cercetă grădina și plânse mult la amintirea trecutului, la amintirea neuitatului său tată Moș Ion.

De atunci Marioara însoțea în toate primăverile familia boerului Veveriță la moșie, unde petrecea câteva luni.

Într'o dimineață, pe când lucra cu dudula Ancuța ca să termine o rochie, bătrânul judecător intră pe neașteptate în odaie. Era îmbrăcat în haine de sărbătoare, cu toate că ziua aceea era o zi de lucru. După ce dădu celor două fete „bună dimineața", judecătorul vorbi în felul următor:

„Vin din partea fiului meu Călin cu o propunere pentru Marioara. Fiul meu Călin, care acum este ajutor de judecător, mi-a destăinuit ieri că simte pentru Marioara o simpatie sinceră și că dorința sa cea mai mare este să o ia de soție. Ca un fiu cu creștere bună, mi-a cerut întâiu consimțământul, iar eu nu numai că l-am dat cu toată bucuria, ci am vroit să viu eu însumi și să cer pentru dânsul mâna Marioarei. Această căsătorie va fi pentru mine cu atât mai plăcută, cu cât în felul acesta voiu putea îndrepta până la un oarecare punct greșala și nedreptatea ce îi-am făcut, scumpă Marioaro. Și sper că și tu nu vei respinge propunerea ce îi-am făcut de a fi iubita mea noră".

Marioara, foarte mirată de această propunere, nu găsea cuvinte să răspundă. Se roşi toată şi lăsă în jos capul.

Il cunoştea şi ea pe Călin, care într'adevăr era un tânăr inteligent, învăţat şi cu purtări foarte bune. Bănuia că are pentru dânsa o simpatie sinceră, precum nici inima ei nu era nesimţitoare la această simpatie. Insă, nu-şi putea închipui că un tânăr bogat şi de familie bună, cum era Călin, ar lua-o pe dânsa de soţie.

Marioara şi Călin în ziua nunţii lor

De aceea, Marioara era mirată şi zăpăcită de propunerea tatălui lui Călin. După o tăcere destul de lungă, putu, în sfârşit, să spună că mai înainte de a da un răspuns, trebue să întrebe pe jupâneasa Ruxandra şi pe boerul Veveriţă, care i-au ţinut loc de tată şi de mamă.

Foarte mulţumit de răspunsul acesta, bătrânul judecător se duse să vor-

bească numaidecât cu foștii stăpâni ai Marioarei. Atât boerul Veveriță, cât și jupâneasa Ruxandra primiră cu bucurie această veste, își dădură consimțământul și felicitară pe judecător, că alesese pentru fiul său o fată, care, pe lângă frumusețe, era împodobită cu însușiri din cele mai alese.

Jupâneasa Ruxandra începu chiar să vorbească cu multă căldură de pregătirile de nuntă: „Vreau, zise ea, ca să facem o nuntă cât mai strălucită. Ospățul de nuntă va avea loc aici la moșie, iar eu iau asupra mea găteala miresei și trusoul ei. Acum Marioara va putea să poarte ca inel de nuntă, inelul care a făcut atâtea nenorociri".

Se mai înțeleseră ca mirii să fie cununați de bătrânul preot din satul din apropierea casei țărănești, preot care dusese Marioarei așa mult de grijă.

Ziua nunții a fost una din cele mai mari sărbători ce se văzuse prin locurile acelea. Tot satul și oameni din alte sate veniseră să ia parte și să se bucure văzând fericirea și cinstirea Marioarei, care cu câțiva ani mai înainte fusese pusă în lanțuri și aruncată în fundul unei închisori.

Având lângă dânsa pe duduia Ancuța, care era domnișoară de onoare, Marioara, purtând pe cap o cunună de roze albe și roșii și îmbrăcată în rochia-i albă de mireasă, apăru frumoasă ca un înger din ceruri.

Iar bătrânul și credicíosul vânător Andrei, care stătea aproape de dânsa, aducându-și aminte de chipul îngrozitor al nenorocitei de Zoica, așa cum o văzuse pe patul de moarte, își zise în gând: „Comparând pe ființa cea păcătoasă cu admirabila noastră Marioara, oricine își poate da seama unde duc drumurile așa de deosebite, pe care au umblat două fete".

După cununie, cu care prilej preotul ținu un discurs foarte mișcător, toți nuntașii se duseră la conacul moșiei, unde se întinseră mese bogate și îmbelșugate. Duduia Ancuța avu, însă, o ideie cum nu se poate mai frumoasă. Anume, în mijlocul mesei principale puse coșulețul de flori — știți, coșulețul împletit de Moș Ion și dăruit duduei Ancuța de Marioara.

Fără să spună cuiva un cuvânt, duduia Ancuța îl umplu cu flori din cele mai frumoase și, la ora potrivită, îl puse în mijlocul mesei principale. Cu toții o felicitară pentru ideia ei și petrecerea se făcu într'o nespusă bucurie.

Dintre toți, însă, cei mai fericiți erau Marioara și tânărul ei soț Călin.

23. Mormântul lui Moș Ion

In noaptea în care duduia Ancuța găsise pe Marioara plângând la mormântul lui Moș Ion, ea îi promisese că-i va ridica neuitatului bătrân un monument vrednic de purtarea lui și de suferințele lui.

Duduia Ancuța s'a ținut de cuvânt și nu după mult monumentul a fost terminat. Era făcut din marmoră albă, un mormânt simplu și totodată frumos și purta o inscripție în litere de aur. Inscripția conținea numele răposatului, vârsta lui, îndoita lui meserie de grădinar și de împletitor de coșuri. La acestea se adăugaseră și următoarele cuvinte ale lui Iisus, cuvinte care merită cu adevărat să fie gravate în litere de aur: „Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în mine, va trăi, chiar când va fi murit".

Sub această inscripție, artistul sculptase foarte frumos coșulețul de flori de care Dumnezeu se servise, ca să scape pe Marioara de nenorocirea în care se găsea. Duduia Ancuța desenase coșulețul, pe care Marioara îl umplusе mai întâiu cu florile cele mai frumoase, și acest desen așa de reușit fusese apoi dat sculptorului, care l-a imitat la perfecțiune.

Mai jos de coșuleț figurau următoarele cuvinte din Sfânta Scriptură: „Toată mărirea omului este ca floarea câmpului, care se trece repede; numai cuvântul Domnului rămâne în veșnicie".

Deasupra mormântului se ridica o simplă cruce aurită.

Bătrânul preot din sat așeză monumentul acesta cu o deosebită mulțumire. La umbra întunecoasă a brazilor arăta nespus de frumos. Mai cu seamă primăvara, când trandafirul înflorea pe mormânt și câteva din ramurile sale verzi se plecau pe marmora albă, fără să acopere inscripția în litere de aur, nu era cu putință să vezi ceva mai frumos.

Mormântul acesta era cea mai frumoasă podoabă a cimitirului din sat. De câte ori treceau pe acolo călători străini, bunul preot se grăbea să-i ducă la cimitir și să li-l arate. Când vreunul din călători observa că a fost o ideie fericită aceea de a sculpta un coșuleț cu flori pe mormântul unui om, care a fost în același timp și grădinar și împletitor de coșuri, preotul zicea: „A fost ceva mai mult decât un gând bun. Coșulețul acesta are o însemnătate mult mai frumoasă și cu drept cuvânt țăranii văd într'însul simbolul unei povestiri foarte mișcătoare.

Da, căci pământul pe care îl călcăm aci, a fost stropit cu șiroaie de lacrimi amare".

Le spunea după aceea vizitatorilor atenți povestea cu „Inelul pierdut" și cei mai mulți dintr'înșii părăseau mormântul lui Moș Ion, pătrunși de sentimente înalte și de gânduri bune.

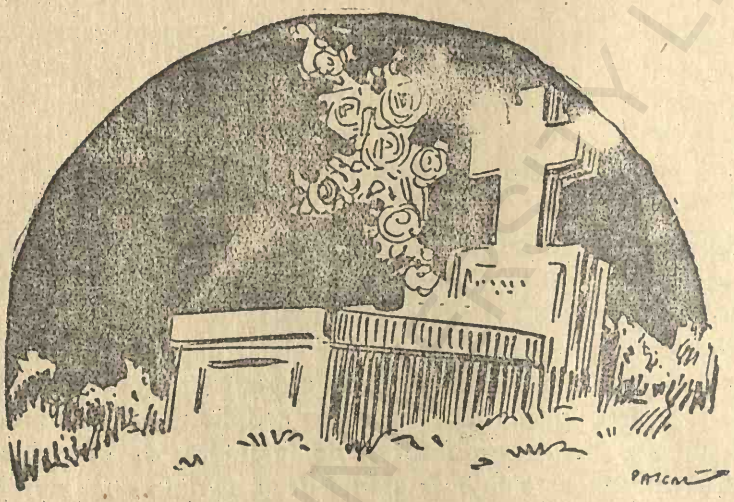

Mormântul lui Moș Ion era podoaba cimitirului din sat

Din parte-ne dorim, de asemenea, ca toți câți vor citi povestirea de față să fie însuflețiți de aceleași sentimente înalte și de aceleași gânduri bune.

SFARȘIT

BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ - IAȘI -

BCU IAȘI CENTRALĂ UNIVERSITARĂ LIBRARY

76.744

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CELE MAI BUNE ROMANE, POVESTIRI ȘI POEZII
PENTRU COPII ȘI TINERET
APĂRUTE IN EDITURA „UNIVERSUL"

LUCRĂRI DE MOȘ NAE (N. BATZARIA)

Răpirea celor două fetițe, Roman Lei 150
Poveștile Papagalului . . . . „ 140
In căutarea norocului, Roman „ 120
Porumbița și Timofte, Roman Ed. II 180
Lacrămile mamei, Roman Ed. II „ 200
Coana Frosa, povestire în versuri 220
Inelul pierdut, Roman Ed. III . „ 120

Va apare în curând:

Povești de aur

Albume ilustrate și cartonate

Cartea cu Jucării de Moș Nae , 200
Puiu și Puica la țară de Moș Nae „ 160
Cartea Mea de Moș Nae . . „ 250

LUCRĂRI DE D. IONESCU MOREL

Aventurile lui Goangă și Târlică, Roman ilustrat (Ediția IV) Lei 200
Amiralul Lili, Roman prelucrat după P. J. Stahl. Ed. II „ 150
Romanul unui mic marinar Roman tradus după Hector Malot . . . . . „ 180
Moș Alinte și Casandra Povestiri (Ediția III) . . . „ 120
MAI SUNT OAMENI BUNI... Roman (Ediția III) . . . „ 200

Vor apare în curând:

Țuș, Țuș, romanul unui măgăruș
Corabia lui tata Noe Roman

VICLEIMUL – Refăcut după jocurile sfinte populare de **Victor Ion Popa** Lei 140

VIAȚA ȘI NEMAIPOMENITELE AVENTURI ALE LUI ROBINSON CRUSOE de **Daniel Defoe**, traducere după original de **Petru Comărnescu** Volumul are planșe în culori și ilustrații de **Mariana Petrașcu** . . . Lei 240

BIBLIOTECA TINERIMII

Roata norocului (No. 1) de Ludovic Leist . . . . . Lei 40
Luceferii artei (No. 2) de Ludovic Leist . . . . . Lei 40

LUCRĂRI de TEODOR CASTRIȘANU

Făt frumos cu părul de aur, basm în versuri . . . . Lei 40
Balaurul cu șapte capete basm în versuri . . . . „ 40
Fata moșului cea cuminte basm în versuri . . . . „ 40
Zâmbiți copii, versuri vesele . „ 40
Pentru copiii noștri, poezii . . „ 25

ALTE LUCRĂRI

Pribeagă prin lume, adaptări din povestiri vechi germane, de V. Tempeanu Lei 100
Povestea vulpoiului șiret, de Goethe, trad. de Eugen Boureanul . . . . . „ 50
Problemarium, Jocuri recreative de C. și B. Brânceni „ 40
Cei trei Cercetași, povestiri extraordinare de Jean de la Hire . . . . . „ 50 (colecția de câte 10 numere)

ALBUME ILUSTRATE ȘI CARTONATE PENTRU COPII
(POEZII ȘI POVESTIRI)

Animale mari și mici . . . . . de Ion Alinte Lei 200
Vreau s'ascult și eu povești . . . de D. Ionescu Morel 160
Hop, hop, hop!.. Căluții fug! . . de Ion Alinte . „ 140
Bucuria Copiilor . . . . . de Mama Silvia „ 200
Buni Prieteni . . . . . de Ion Alinte . „ 200

— ORICE CARTE SE TRIMITE ȘI RAMBURS LA CERERE. —

DEPOZITUL GENERAL: LIBRĂRIA „UNIVERSUL"

1 9 4 3 **PREȚUL LEI 120**

EDITURA ȘI TIPOGRAFIA „UNIVERSUL", S. A. BUCUREȘTI, BREZOIANU Nr. 23—25

c. 14133

Firma înreg. Reg. Com. sub Nr. 437-1932

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ASU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY